

**DUHOVNO
ŽIVLJENJE**
VIDA ESPIRITUAL

LETNIK XXXV.

ŽIVLJENSKI PODATKI

IRENEJA FRIDERIKA BARAGA

12. julija 1817:

Prvo srečanje z dunajskim apostolom sv. Klemenom Hofbauerjem.

25. julija 1817:

Življenjsko odločilna dolga spoved pri sv. Klemenu Hofbauerju, ki je do svoje svete smrti vodil Baragovo notranje življenje.

15. marca 1820:

Smrt sv. Kemena Hofbauerja.

21. avgusta 1821:

Friderik prejme spričevalo o odlično opravljenih izpitih na dunajski pravni fakulteti.

22. oktobra 1821:

Friderik vloži prošnjo na ljubljanski konzistorij za sprejem v bogoslovno semenišče v Ljubljani.

2. novembra 1821:

Friderik stopi čez prag ljubljanskega bogoslovnega semenišča; zaradi končane pravne fakultete mu spregledajo eno leto bogoslovnega študija; tako more bogoslovje končati v treh letih.

Ob stoletnici

Baragove

s m r t i

(1868–1968)

Zakaj Barago na oltar?

Stoletnica Baragove smrti, ki jo letos obhajamo, je vse Slovence: doma in po svetu združila v delu za njegovo beatifikacijo.

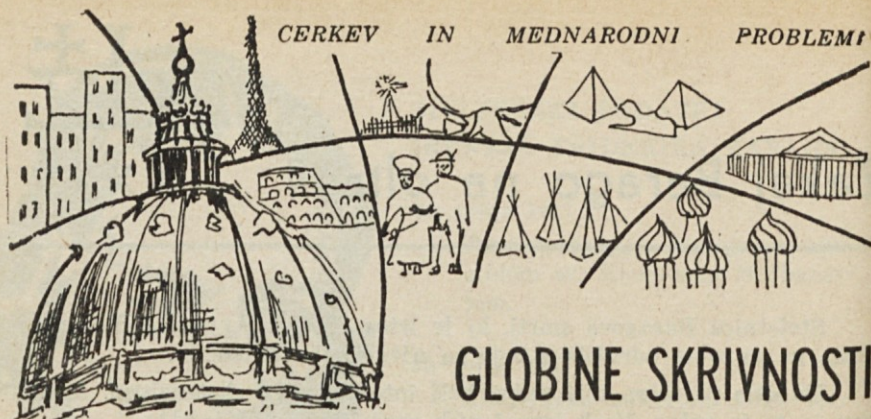
To delo pa mora biti vedno bolj intenzivno in ekstenzivno. Razlogov za to je polno. Vsak izmed njih zasluži ves naš trud.

Najmanj nam to nalaga hvaležnost. Baraga je po našem mišljenju živel svetniško. Použil se je v ljubezni do Boga in bližnjega. „Njegove kreposti niso ugasnile, ampak vse bolj svetijo v mrak sodobne sebičnosti in brezobzirnosti!“ (Škof Rožman). Hvaležnost terja od nas, da storimo vse, da bo ta luč povzdignjena v Cerkvi na visok svetilnik.

Če bo Baraga kanoniziran, bomo imeli v njem prvega slovenskega svetnika. Res je, da imamo že sv. Hemo, o kateri se je pred leti dokazalo s precejšnjo verjetnostjo, da je bila slovenskega rodu. Toda v našem narodu njeno češčenje ni doseglo tolike stopnje, da bi jo imeli na splošno za svojo svetnico. Baraga, ki je živel dosti bližje našemu času, ki je deloval med našim ljudstvom z besedo in s peresom, ki ga tudi v tujini ni pozabil in mu je v težkih razmerah na tujem pisal knjige, ta bi nam bil dosti bližje. Bil bi kakor poklican za zavetnika vseh Slovencev, onih, ki so doma, in teh, ki živijo v izseljenstvu. Odstotek Slovencev, ki živijo zunaj slovenskega narodnega ozemlja, je tako visok, da Slovence po pravici moremo deliti na dva dela, na te, ki so doma, in one, ki so v tujini. Baraga pa bi kot nebeški zaščitnik združeval oboje, zakaj v življenju je okušal, kaj sta Slovencu domovina in tujina.

Katoličani iz drugih narodov bi vse storili, da bi človeku, kot je Baraga, pridobili čast oltarjev, čeprav imajo že veliko narodnih svetnikov. Ali ne bomo tega storili mi pri Baragi, ki je naš človek, ko še nimamo drugih svetnikov? Ali ne kaže Baraga izrazitih potez velikega svetnika? Ali ne sveti vsak dan bolj? Ali ne bo v slavo našega rodu in v dušno korist slovenskih ljudi, če bo Baraga proglašen za blaženega svetnika? Ali boste še spraševali, čemu? Na delo torej za Baragovo beatifikacijo. Dobri Bog pa naj blagoslavlja naš sklep.

Al. Od.

GLOBINE SKRIVNOSTI

Pogosto je že bilo poudarjeno: naloga mednarodne politike je služiti človeštvu. Diplomacija naj se s svojim metodami in pravilniki med narodi utrjuje in pogloblja duhovne in kulturne ter socialne vezi. Kratko: njena skrb je širiti zavest občestva in medsebojne povezanosti vseh narodov in plasti človeštva. Velika naloga — na žalost premnogokrat pretrgana s katastrofami vojska ali hudih socialnih konfliktov.

Tudi Cerkev je s svojim diplomatskim delom doslej — kakor smo videli v dosedanjih razmišljanjih — zelo sodelovala pri ublažitvi vseh nasprotij, bodisi nacionalnih ali socialnih.

CERKEV JE KAZEN ZASLUŽILA...

Kakor pri vsem javnem delu, tako se še posebej pri mednarod-

nem, ki je tako široko in silno zapleteno, ponavlja resnica, da je nehvaležnost plačilo sveta. Kadar se rode lepi sadovi, se vse jemlje na znanje kot nekaj samo po sebi umevnega, kadar pa se strasti razplamtijo, takrat se razbrzdano ali celo samo kratkovidnost tudi na tem polju usmeri najbolj na tistega, ki je po tej ali oni usodi postavljen najvišje — takorekoč vsemu za zgled. Vsi se z odporom oddaljujejo od njega in gredo celo tako daleč, da mu 'kazen' privoščijo ali pa si opravičujejo svojo slabo vest z besedami: „Prav mu je... zaslužil je, kar ga je doletelo...“ Raznim političnim sistemom vedo naštevati razne hibe in pogoške, Cerkvi kot taki pa brž naprtijo — največkrat zelo površno — krivdo za konstantinizem, obskurantizem, klerikalizem in podobno, dasi v naših časih radi pozabljajo, da je danes „rdeči konstantinizem“ komunizma mnogo bolj nasilen in krivičen.

TRPLJENJE IN KAZEN...

Na srečo mednarodna politika preenostavnih in preneglih sodb ne prenese. Njeni ukrepi posegajo pregloboko v zgodovino narodov in ta ni samo v človeških rokah. Naše roke res da največkrat vedo samo kaznovati, a zelo malo posegati v duhovno vsebino zgodovine.

Zato je treba sodbe, nedavno celo zapisane, da „je Cerkev zaslužila kazen“, sprejemati s posebno žalostjo.

Ruski car Nikolaj II. je l. 1899 in 1907 sklical v Haag dve mirovni konferenci. Vojsko ni preprečil, pač pa je bilo na obeh konferencah sprejetih mnogo pogodb in določb, ki so ostale do danes v veljavi in še danes prepajajo delo za mir, za

Pavel VI. z odprtimi rokami — namestnik Kristusov na zemlji, ki je na križu razprostrl roke, da bi sprejel v Cerkev vse narode in duše vseh ljudi

pravo občestvo med narodi. Isti car je moral potem v Rusiji vzeti nase mnogo obveznosti za napake, tudi za „bizantinizem“ nad pravoslavno Cerkvijo, ki ji je bil svetni poglavar. V letih revolucije ga je potem doletelo silno gorje trpljenja in potem „kazen“ s pokolom njega in cele družine v Jaketerinburgu. Seveda so morivci trdili, da so ga kaznovali za „zločine“, ki so jih in jih še danes vrše v mnogo hujši meri, za marsikoga pa je bil in je konec Nikolaja II. le zadnji del trpljenja, ki ni kazen, ampak del misterija, ki mu tudi zgodovina ne zna odgovoriti, če ga sodi z našimi človeškimi nazori in besedami.

MYSTERIUM VESTIGII...

Po II. Vatikanskem koncilu vidimo, kako se je cerkvena diplomacija razmahnila na vsa polja. Mnogi, tudi nekrščanski pisci ji priznavajo, da v odlični meri sodeluje in odloča pri oblikovanju pravega občestva miru in pravice.

Vse pa je le drobec tistega, kar bi želela uresničiti. Blaži in pomirjuje na vseh kontinentih, pomaga

vsem na tej in na oni strani. Tudi tam, kjer so jo „zasluženo kaznovali“, vendar pri tem molče, ko bi morali jasno povedati, za kakšne zločine...

Še to se rado zgodi, da Cerkvi očitajo to ali ono: klerikalizem, ali še celo izrecno politične ambicije tišti, ki mislijo, da s tem s Cerkve snemajo napake preteklosti, pa si pri tem blažijo vest, da Cerkev po „novi poti“ uvajajo v novi svet.

Takih in podobnih „kazni“ v zgodovini Cerkve nikdar ni manjkalo. Ne manjka ji mučencev, pa tudi sicer se ji iz dneva v dan ponavlja resnica, da je njena pot pot križa... Kazni iz rok njenih lastnih otrok ni manjkalo — seveda niso bile za zločine, bile so le udarci, ki so se in se še kot biseri vključujejo v njeno zakladnico trpljenja in iz te se vračajo med odločitve zgodovine, ki jih mnogi ne razumejo, čutijo pa vsi ljudje in vsi narodi kot najgloblji dar in posvetilo za moderno pojmovanje mednarodnega sožitja in občestva miru.

Ruda Jurčec

Zato vneto pozivamo vse kristjane, naj „izvršujejo resnico v ljubezni“ (Ef 4, 15) in naj se združijo z ljudmi, ki so iskreno za mir, da bi mir izprosili in vzpostavili

Koncilski dokument o Cerkvi v sedanjem svetu

Pogledi na našo usodo

Idejni in vojaški odpor proti
komunistični revolucionarni akciji

dasi je bil položaj izredno težak in nepregleden, *je bilo junaško dejanje na smrt obsojenega naroda*. Verjetno mu je rešilo življenje. Če bi se bili brez odpora predali komunistični oblasti, bi to pomenilo, da so zle kali v nas prevladale in grozila bi nam duhovna smrt. V odporu pa so zableščale v stoletjih nakopičene vrednote: idealizem, doslednost, požrtvovalnost, preziranje nevarnosti, iznajdljivost, tovarištvo, zvestoba. Občudovanja vredna so bila vojaška dejanja naših borcev.

Slovenija ni kot gnil sad padla v oblast komunistom. Njihovo organizacijo so za silo rešili samo okupatorji. Rdečemu imperIALIZMU so nas prepustili kot plen zaslepljeni in brezvestni voditelji zahodnih sil.

Potisočerja Kajn

O odločitvah in delovanju našega političnega vodstva v tisti grozotni dobi je sodba še preuranjena. Tik pred koncem vojske so proglasili slovensko državo v jugoslovanskem sklopu, nato se je začel umik: v zaščito naj bi nas sprejeli zahodni zavezniki. Par tednov po prihodu na Koroško — domobranci so taborili na Vetrinjskem polju — se je zgodilo nekaj čudnega in skrivnostnega. Na zahrbtn način so Angleži začeli izročati naše vojaške oddelke, pa tudi nekaj civilistov „socialističnim“ oblastem doma. Nekateri od naših niso vedeli, da jih vračajo, drugi so slutili, potem pa je bilo vedno več takih, ki so vede in hote odhajali v žrelo strašne smrti. To, kar so komunisti počeli s temi 10 do 12 tisoč domobranci — podobno je bilo z drugimi vrnjenimi idejnimi in vojaškimi nasprotniki: velikansko množico Hrvatov, z Rusi in Ukrajinci — ostane v zgodovini kot eno najsramotnejših in najbolj krvoločnih dejanj. Voditelji nove komunistične, izročene jim države, so hladno premišljeno ukazali pokolj razoroženih, prav tako izročenih jim nasprotnikov, po večini mladih ljudi. Način, kako so množično klanje izvedli: sramotenje, strupeno in neomajno sovraštvo, blazna maščevalnost, slast v mučenju in poniževanju, odsotnost vsakega usmiljenja, gorečnost, nadržanost, tekmovanje v sodelovanju,

blodno zadovoljstvo ob trpljenju, besna nestrpnost do vseh znamenj krščanstva, bogokletstvo — vse to ni samo pijanost zmagošlavja, ni le podzavestno norenje ob ljudeh, ki so morivce duhovno v vsem prekašali, ni le nadomestilo za vse prestano, za potikanje po gozdovih, suženjsko izvajanje povelj, izvršene zločine, za poraze in obupavanje. Junijsko morenje l. 1945 je bilo izraz obsedenosti; samo psihološka razlaga za ravnanje tistih tednov ni zadostna.

Abelova daritev

Podoba je, da so žrtve vedele ali vsaj slutile, za kaj gre. Hudobija, ki jo je skotila ta vojna, posebej še komunistično sovraštvo do Boga in ljudi, pa grehi našega naroda — vse to je terjalo zadoščenja. Predani domobranci so ga bili pripravljeni dati. Prihodnost Slovenije je bila v največji nevarnosti. Najbrž jo je bilo treba odkupiti z nečloveškim ponižanjem, mučenjem in krvjo tisočerih sinov. Domobranci so vdano sprejeli to posredovanje. Komunistična sila se je povzpenjala na najvišji vrh svojih uspehov. Ali ne bo od tam kot z vulkana slepila množice in jih kot večje vabila v smrtni ples okrog varljive svetlobe in toplote, ki ju lava nosi iz osrčja podzemlja? Potrebno je bilo, da ves svet vidi njeno peklensko spačeno obličje ob dejanjih, ki so plod njene narave in cilj njenih prizadevanj. In glej:

noben zločin ni ostal brez žive priče. Božja previdnost je poskrbela, da so se na kateri koli način z vseh morišč rešili očividci in njihova pričevanja ostanejo do konca časov.

*

Pri odhodu iz domovine, ki so jo „veliki“ izročili komunistom, smo čutili, da gre z nami v svet skrb za ohranitev najodličnejših izročil naše domovine. V tistih bridkih trenutkih so se nam živo prikazali duhovni sadovi, ki so dozoreli v stoletjih naše preteklosti.

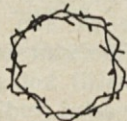
prof. A. Geržinič

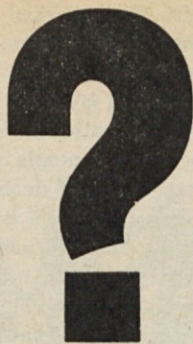
MOLITVENI NAMEN

SPLOŠNI: da bi vsi priznavali in živeli krepost ter zatajevanje, kot nepogrešljiva sestavna dela krščanskega življenja.

MISIJSKI: da bi mladina afriške Cerkve globoko spoštovala sveto devišstvo.

ZA DOMOVINO: da bi s krepostnim in spokornim življenjem bogatili tudi narodovo življenjsko moč.

Vprašujete - odgovarjamo

1. Zgubila sem otroka in z njim tudi vero.

Imam 35 let. Bila sem vedno dobra katoličanka in tudi moj mož je dober katoličan. Imela sva tri otroke. Pred nekaj meseci pa nama je najmlajši sin treh let utonil. Od tedaj z možem nisva več prestopila praga cerkve. V nama se vse upira. Kako je mogoče, da Bog prepusti smrt nedolžnega otročička, ki ni nikomur storil nič žalega? In zakaj se je moralo to zgoditi ravno nama, ki sva bila dobra katoličana?

Sočustvujem z Vašo bolečino, ne morem pa seveda odobravati Vaše-

ga preloma s Cerkvijo in z Bogom. S tem svojim korakom ste dokazali, da z Vašim dosedanjim krščanstvom ni bilo vse v redu, da pri njem ni šlo toliko za globoko osebno prepričanje, kot za vrsto zunanjih verskih praktik — sad krščanske vzgoje in prirojenega verskega čustvovanja. Biti dober kristjan pa je več. Biti kristjan, se pravi vsak trenutek, zlasti še ob težkih življenjskih udarcih in preizkušnjah govoriti z vso resnostjo besede iz Očenaša: "Zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji!" Te besede ste Vi kot dobra katoličanka, kakor sama sebe imenujete, verjetno neštetokrat izrekla — z ustnicami, a prvič ko bi jih morala izreči z vsem iskrenim, čeprav krvavečim srcem, ste odpovedala. Bila ste kristjana, dokler je izpolnjeval Vaše želje ali pa jim vsaj ni preveč nasprotoval, ko pa je od Vas zahteval, da z vso resnostjo priznate, da je On vaš oče, Vi pa njegov otrok, se je stavba Vašega krščanstva podrla. Vi praktično ne verujete v božjo očetovsko previdnost, vi verujete samo v svojo življenjsko modrost in previdnost. S tem pa nočem reči, da Vas ne sme boleti izguba tako dragega bitja kot je Vaš otrok. Bog Vam je ustvaril nežno materinsko srce, ki je zmožno silne bolečine, le da se ta bolečina ne sme sprevreči v upor proti Bogu. Ko boste svoje krščanstvo doumeli kot ponižno službo Bogu, boste tudi ob tako veliki preizkušnji govorila s preskušanim Jobom: „Gospod je dal, Gospod je vzel, blagoslovljeno bodi njegovo presveto ime!"

2. Ljubim ločenca.

Stara sem 22 let. Pred nekaj meseci me je mlad mož iz urada, kjer oba delava, prosil za prijateljstvo. Po tem sva se pogosto shajala. Končno me je zaprosil za zakon, a mi je priznal, da je že poročen. Po dveh letih zakonskega življenja ga je žena zapustila in šla z drugim. Moral je pred civilnim sodiščem prositi za razporoko. A poročen je bil tudi po cerkveno, čeprav je versko precej mlačen. Pišem Vam, ker sem v obupnem položaju. Sem globoko verna in se hočem poročiti le cerkveno, imam pa tudi tega prijatelja iskreno rada. Je izvrsten človek in slutim, kako srečna bi lahko bila ob njem. Zakaj ni Cerkev bolj materinska do ločencev, ki nimajo sami nobene krivde?

Ne maram Vas v prazno tolažiti in Vam dajati upanja, kjer ga ni. So življenjski položaji, ki jim ni izhoda. Ne Vi ne prijatelj, kateremu ste darovali svojo ljubezen, „nimata nobene krivde.“ O tem sem prepričan in to je pri vsem še posebno tragično. A zakon ni le stvar dveh oseb ki se imata radi, temveč je hkrati tudi izredno važna socialna ustanova, ki v interesu skupnosti zahteva neločljivost enkrat sklenjenega zakona. To je božji zakon, zato Cerkev, tudi če bi hotela v kakšnem posamičnem primeru omogočiti ločencem novi zakon in v Vašem primeru bi to gotovo storila. tega ne

more storiti. Tudi Cerkev mora biti pokorna božjemu zakonom, je samo njih verna razlagavka in izvršiteljica. So posamični primeri, v katerih bi bilo prav in bolje, če bi zakonca po svoji prvi zmoti mogla začeti znova. Večkrat bi brez dvoma takšen drugi zakon bil srečnejš kot prvi. A tudi če bi le v takšnih primerih bila dovoljena razporoka in nato nov zakon, bi se s tem odprla na široko vrata tudi vsem zlorabam in tako bi bilo v mnogih primerih konec urejenega zakonskega sožitja. Razumem, da je za Vas zelo boleče odpovedati se osebni sreči v prid nekemu splošnemu zakonu, ki se zdi precej abstrakten. Bojim pa se, da se boste izpostavili krutim očitkom vesti, ki Vas bodo mučili vse življenje, če bi kljub temu sklenili civilni zakon s svojim prijateljem. Obenem bi bila pa sokriva, da bi Vaš prijatelj zgubil še tisto malo vere, ki pravite, da jo ima. Odpoved, ki jo Vaše versko prepričanje zahteva od Vas, Vam bo končno nekoč v Vaše in Vašega prijatelja večje in resnično dobro. Seveda to pa boste razumela, če je Vaša vera res nekaj živega in iskrenega.

A Ku

V DRUŽINI

Očetovi zapiski

„Tako me skrbi,“ mi je rekla zjutraj žena, „tvoji otroci imajo tako čuden način igranja...“

Treba je vedeti, da moja žena, kadar gre za kako stvar, ki ji pri otrocih ni všeč, vedno pravi „tvoji otroci“; kadar pa je nasprotno, jih pa imenuje „moji otroci“.

„Kaj pa je?“ jo vprašam, ne da bi odtrgal oči od knjige — moja stara razvada, za katero me je žena že večkrat kregala... in povsem upravičeno.

„Me poslušáš ali ne?“

„Poslušam,“ ji odgovorim s tištim mučenjskim izrazom kot vedno, kadar gre za kaj podobnega.

„Pravim, da me skrbi način,

kako se ti otroci igrajo. Nič drugega jim ne pride na misel kot borba. Hočejo meče in revolverje. Vsi so principi, ki se vojskujejo s sovražniki, ki streljajo. In kadar ni vojske, jim gre po glavi uničevanje. Kakšen užitek, če morejo kaj razdreti. Včeraj sem morala kaznovati Jakca,“

Žena ima prav. Današnjim otrokom ni do igre, ki so jih prinašali stari priročniki za vzgojo „vzornega“ otroka v dobi naših dedov in babic. Ali sodobna civilizacija sploh slutí važnost tega vprašanja? Morda nosijo ti otroci že v sebi pečat dobe nasilja, v kateri živimo. Brez dvoma je pripisovati važen del tudi temu, da prav zdaj rastejo, se prebujajo v življenje in jih vse sili k telesnemu naporu, k gibanju. Poskušala sva z ženo, a brez uspeha, da bi se najini otroci igrali kaj drugega. Na misel nama je prišlo, da bi obrnila njihovo borbena silo v pravo smer. Naj bodo principi, a naj se bore za

dobro in pravično. Npr., da branijo „princezinjo“ — svojo sestrico, — ki so jo hudobni ugrabili in podobno. Pa je prišla zadnjič k meni žena vsa prestrašena:

„Veš, kaj pravi Pavel? Da hoče biti razbojnik!“

(Po J. M. Pérez Lozano: “Diario de un padre de familia”)

Kako ljubimo svojega otroka?

Čudno nam zveni to vprašanje. Zdi se nam, da je svojega otroka ljubiti prav enostavno, ker nam je prirojena globoka, iskrena, nagon-ska ljubezen do njega. Navadno je brezmejna in zato lahko otroku bolj škoduje, kot koristi. Če sloni le na nagonu, nas oslepi, da ne razberemo načina, in poti, katero bi morali privzeti ob uravnavanju njegovega značaja.

ZAKAJ GA LJUBIMO?

Ker je od Boga ustvarjen, ker je del nas, ker je sad naše telesne in duševne vezi z ljubljenim bitjem. Zato ga ljubkujemo, smo nanj ponosni, posebno, če je nadarjen in telesno lep. Ker je od nas odvisen, ga imamo za svojo izključno last in se nam zdi, da ga lahko po svoje izoblikujemo. — Vse to nas lahko zavede, da pozabimo, da je naš otrok samostojno bitje, s svojim značajem, s svojimi potrebami in željami. Ker je v začetku oz. v prvih letih njegova razsodnost še omejena, nas je Bog postavil, da mu pomagamo stopati z njegovimi lastnimi koraki v svet.

Marjanček prosi mamico, naj ga pusti z desko v morje, da bi se z njo vozil po morju. Čeprav je mamica vedela, da je to nevarno, mu

je vendarle dovolila. „Saj mu nisem mogla odreči, ko se je pa že mesece prej želel tega športa,“ je zatrjevala, ko so ga valovi odnesli in bi brez reševalcev zgubila sina.

— — —

Ljubeče gleda mati svojega tretjega sina, ki po svoji nadarjenosti in krepki rasti presega svoja starejša brata. „Sama ljubezen je je do njega, za nas še malo tako ne skrbi,“ tožijo njegovi bratje in sestre. Poleg ponosa je tudi materina ljubezen do tega sina večja, kakor do ostalih otrok. Mati je ne skriva, v otrokih pa se je vzbudil odpor do brata, ki materi pomeni več kakor oni.

— — —

„Mati, plesat grem s prijatelji,“ pravi sinjeoka 17-letna Nuška. Niti za dovoljenje ne prosi, saj ve, da jo bosta starša — kot vedno — pustila. „Rada pleše, mlada je, naj se zabava,“ pravita oče in mati in pozabljata na duševne in telesne nevarnosti, ki pretijo dekletu.

— — —

Zato je resnica, kar pravi pregovor:

Prevelika ljubezen in dobrota do otroka sta ravno nasprotje trezni preudarnosti, ki je pri vzgoji potrebna.

Kot je preveliko in slepo izkazovanje nepravilno, tako je trpko in hladno zadržanje prav tako škodljivo. Kot npr.

če namerno podcenjujemo dobre lastnosti otroka, v tihi želji, da nam bi poslušalec trdil ravno nasprotno,

če ga oviramo pri izbiri poklica, ker smo mu namenili drugačnega, kakor si ga sam želi,

če ga iz sebičnih vzrokov oviramo pri izbiri življenjskega druga itd.

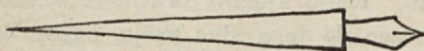
Vsekakor najtežje pa je, če otroka postavimo pred odločitev: Če hočeš vračati moje ljubezen do tebe, boš naredil... ali pa: „Že vidim, da ne ceniš moje ljubezni do tebe, ker meni na ljubi tega ne storiš...“

Naša ljubezen do otroka mora biti predvsem nesebična, z razumom vodena, pa o pravem trenutku vendarle pristrečno in toplo izkazana. Otrok mora vedeti in čutiti, da ga ljubimo, da ga imamo radi.

V slovstvu je naš Cankar postavil najlepši spomenik svoji materi. Njena čista, predana ljubezen je žela tako malo povračila. Pa je bila mati kljub temu srečna, — ker se je lahko razdajala.

Marsikatera mati je tu in tam začutila rezko bolečino ob ravno-
dušnosti — resnični ali pa samo navidezni — svojega otroka. Prebolela
jo je in pozabila na njo, ker materina ljubezen ničesar ne pričakuje —
temveč le nudi, se razdaja, žrtvuje.

P. D-ova.

Dopisujemo si

NEDOSLEDNOST

Z Jankom je večer križ.

Mama ukaže (danes vzgajajo
predvsem mame, saj so očetje za-
radi službe večji del dneva zdoma):

„Pet parov čevljev je umazanih.
Očisti jih!“

„Da, mama!“

Janko gleda in ureja znamke. Fi-
latelist bi rad postal. Pravi filate-
list, ki bi poznal in imel znamke
vsega sveta, vedel jih razvrstiti po
serijah in vse drugo, kar še spada
k temu.

Mama odide v pralnico. Janko se
še bolj zatopi v gledanje in obču-
dovanje znamk. — Med tem mlajši
bratec pritrklja žogo. Znamke so za
danes urejene. Še malo igre z žogo,
kar je Milčku seveda spočetka všeč,
toda kmalu uvidi, da ne pride na ra-
čun, ker si jo je Janko popolnoma
osvojil.

Mama se spomni, da je treba v
trgovino po to in ono.

V trgovino Janko prav rad steče.
Toda na ulici zagleda drugega „fi-
latelista. Pogajala sta se za znamke,
da se je zmračilo.

„Kje se potepaš, Janko?!“

„Glejte kako lepe znamke!“

„In naloge? Sedi in jih napiši!“

„Da, mama.“ — Naloge mu niso
kaj prida všeč.

In že je pri svojem začasnem al-
bumu z znamkami.

Mama je zatopljena v kuho in
ukazuje in odgovarja drugim.

Ko pride očka iz službe, je ve-
čerja. Za njo sledi rožni venec.

„Sedaj se umijte in — lahko moč!“
se glasi mamin o povelje.

Čevlji in naloge so ostali lepo
vsak v svojem kotičku.

Drugi dan se jeze, ker so morali
v vsej naglici čistiti čevlje, ali pa
obuti umazane. Učiteljica se huduje,
ker je Janko spet prišel brez nare-
jene naloge.

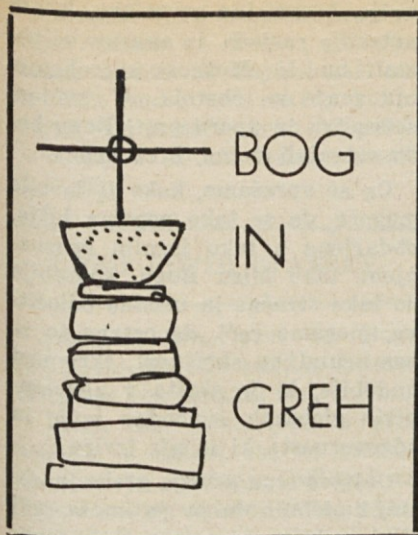
Ko Janko prinese iz šole mesečno
spričevalo, je spet nekaj redov slab-
ših. Potem pa sledi ugibanje o
krivdi.

Saj se Janko prav lahko uči. Na
mah razume. Dvakrat, trikrat pre-
bere in že zna. Zakaj vendar naza-
dovanje?

Očka naposled ugane:

„Si naloge sproti delal?“

Nadaljevanje na str. 151

Svetopisemsko poročilo o ustvarjenju vesoljstva ugotavlja, da je Bog nebo in zemljo in vse stvarstvo ustvaril v stanju popolnosti. Ponovno je rečeno: „Bog je videl, da je bilo dobro.“ In ob koncu šestega dne, potem ko je ustvaril ves svet, vidni in nevidni, tudi angele in človeka, je zapisano: „In Bog je videl vse, kar je naredil, in glej bilo je prav dobro“ (1 Mojz 1, 31).

Ko pa opazujemo in premišljujemo ustvarjeni svet v sedanjem stanju, moramo z žalostjo ugotoviti, da ta prvotna popolnost v svetu več ne obstaja. Sicer ni mogoče prezreti, da vladajo v vesoljstvu resda stalni zakoni, ki vzdržujejo njegov obstoj in uravnavajo njegovo gibanje; tudi veličastvo narave in vesoljstva napolnjuje razmišljajoči um s stremenjem in občudovanjem. Vendar

vidimo v svetu velike nepopolnosti, veliko hudega, iz česar izvirajo neštete bridkosti, ki jih Bog v svojem prvotnem stvariteljskem delu ni vključil. Odkod potem ta žalostna sprememba v hudo, od kod ta upornost stvarstva, ki je vir tolikih nesreč in gorja? Sveto pismo nam pove, da je vse to posledica upora, ki so ga zagrešila proti Bogu z razumom in prosto voljo obdarjena bitja, to so angeli in človek. Vir vsega hudega v vidnem in nevidnem svetu je greh.

GREH ANGELOV

Prvi greh v zgodovini stvarstva je bil upor angelov. Bog jih je ustvaril kot čiste duhove in jih obdaril z velikimi naravnimi darovi. Po posvečujoči milosti jih je povzdignil v stanje svojih izvoljencev. Ustvaril jih je v neizmernem številu in jih določil, da naj bodo v nebesih njegov dvor, vreden njegovega neskončnega veličastva. Preden pa jih je sprejel v prava nebesa, jih je postavil na preizkušnjo. Obdarovani z izrednim umom in prosto voljo naj bi se angeli vsak zase, z osebno odgovornostjo odločili, ali hočejo vedno in v vseh stvareh Bogu zvesto služiti. V čem je ta preskušnja angelov obstajala, ne vemo. Mnogi odlični teologi mislijo, da jim je Bog odkril svoj večni načrt glede učlovečenja božjega Sina, ki bi mu morali angeli služiti in ga moliti, čprav kot čisti duhovi daleč presegajo človeško naravo. V ponižnem sprejetju

tega božjega načrta naj bi angeli dokazali svojo brezpogojno vdanost Bogu in svoje priznanje njegove najvišje oblasti. Velik del angelov se je tedaj Bogu uprl in sledil Luciferju, nosilcu luči, enemu najvišjih angelov, ki je v silnem napuhu Bogu odrekel pokorščino.

To je bil prvi greh v sivi davnini časov, Ko je prvič odjeknil v stvarstvu uporni klic: ne bom ti služil! Posledice tega upora so bile strahotne, ker je bil greh angelov sam v sebi strahoten in nezaslišan. Lucifer in njemu privrženi angeli so se odločili proti Bogu, od katerega so imeli svoj obstoj in vse svoje čudovite naravne in nadnaravne sposobnosti in darove. Svojo odločitev so sprejeli s popolnoma jasnim spoznanjem, v popolni svobodi, s polno zavestjo svoje odgovornosti. Ta njihva odločitev proti Bogu je bila nepreklicna, dokončna. Bogu ni preostalo drugega, kot da jih je za večno zavrgel in pahnil v pekel, ki ga je v prvi vrsti ustvaril prav zanje. Sveti Peter piše o tem: „Bog grešnim angelom ni prizanesel, temveč jih je pahnil v pekel in izročil breznu teme, da se prihranijo zasodbo“ (II, 2, 4). Isto resnico potrjuje apostol Juda v svojem listu: „Angele, kateri niso ohranili svojega dostojanstva, ampak zapustili svoje bivališče, je prihranil v večnih vezeh pod temo za sodbo velikega dne“ (v 7). Uporni angeli so izgubili vso svojo veličino; možnost najvišje ljubezni, ki jim je bila dana, se je prevrgla v naj-

večje, brezmejno sovraštvo, ki jih notranje razjeda. Iz angelov so postali hudiči. Možnost spreobrnjenja zanje ne obstoja. V svojem sovraštvu in upor proti Bogu bodo vztrajali večno, brez konca.

Če se vprašamo, kako je le bilo mogoče, da se tako popolna bitja, obdarjena s tako jasnim spoznanjem, tako blizu Bogu, spozabijo do tako strašne in usodne odločitve, moramo reči, da ostane to za nas neumljiva skrivnost, skrivnost hudobije, ki je skrita v nedoumljivih globinah svobodne volje in odgovornosti, ki iz nje izvira.

Dejstvo tega prvega greha in obstoj hudobnih duhov pa imata svoj silni in bistveni pomen za spoznavanje sveta in njegove zgodovine. Potem ko je bil prvi človeški par po satanu zapeljan, je ta po božjem dopuščanju dobil velik vpliv nad človeškim rodом in nad dogodki v svetu. Res, da je bil ta vpliv po Kristusovi odrešilni smrti zlomljen in omejen vendar ni bil povsem izključen, iz življenja sveta. Borba s hudobnimi duhovi bo trajala do konca sveta. Sveti Janez jo opisuje v Razodetju v pretresljivih podobah. Satan s svojimi hudobnimi duhovi se bo boril do konca proti Bogu, proti Kristusu in njegovi Cerkvi, do konca bo zapeljeval in pogubljal duše, čeprav dobro ve, da bo končno doživel svoj popolni poraz.

Tako se ta prvi greh, ki je bil storjen v stvarstvu, čuti v svojih težkih posledicah v vseh časih, v raznih dobah zgodovine, kakor je naša, še prav posebno.

Vsakemu vernemu Kristjanu pa velja opomin sv. Petra: „Bratje, trezni bodite in čujte: vaš nasprotnik hudič hodi okrog kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl. Ustavljajte se mu trdni v veri“ (1, 5, 8).

GREH PRVIH STARŠEV

Adam in Eva, prvi od Boga ustvarjeni človeški par, iz katerega izhaja ves človeški rod, sta bila po Bogu tudi postavljena v preskušnjo, v kateri sta se morala zavestno in svobodno odločiti za Boga ali proti njemu. O tej njuni preskušnji nam sveto pismo slikovito in podrobno govori in nam tudi pove, da je nista srečno prestala. Zapeljana po hudobnem duhu skritem v kači, ki se prvič pojavi v življenju človeka s svojim pogubnim vplivom, sta se pregrešila z nepokorščino Bogu.

To, kar nam sveto pismo poroča o grehu Adama in Eve ni kakšna bajeslovna zgodba, ampak zgodovinsko dejstvo, o čemer nam priča izvirni greh s svojimi žalostnimi posledicami. Cerkev ne zahteva, da bi zgodbo o prvem človeškem grehu vzeli v vseh potankostih kot neovrgljivo resnico; dopušča različne razlage, a vztraja na tem, da sprejmemo kot razodeto in zgodovinsko resnico dejstvo tega greha, ki je bil storjen v prvi zarji človeške zgodovine v raju. Ta greh je obstajal v nepokorščini božji zapovedi, v zanikanju najvišje božje avtoritete.

Prva je grešila Eva, ki je prisluhnila skušnjavcu, kateri ji je prišepetaval, da bosta z Adamom po zaužitju prepovedanega sadu postala kakor bogova. Adam, ki je bil pri vsem navzoč, se je dal Evi brez upora pogovoriti. In le njegov greh je prinesel vsemu človeštvu svoje težke posledice, ker je bil Adam glava vsega človeštva.

Greh Adama in Eve je bil v svojem bistvu velik greh, saj je bil bolj kot greh požrešnosti greh napačnega in upora proti Bogu, od katerega bi se bila rada osvobodila. Bil je človeški posnetek satanovega greha, vendar pa hudobije greha hudobnih duhov v polnosti ni dosegel. Človek, ki obstoji iz telesa in duše, ne razpolaga s svojimi sposobnostmi v tako polni meri, kot angeli, ki so čisti duhovi. Ti so se odločili sami, po najpopolnejšem spoznanju, enkrat za vselej proti Bogu, človek pa je grešil zapeljan po satanu in z mnogo manjšo mero spoznanja in odločitve. Zato je bilo pri človeku možno spreobrnjenje, ki ga je usmiljeni Bog tudi res omogočil.

Kljub temu so bile pa tudi za človeka posledice greha strahotne. Ko je zavrgel božjo ljubezen in se uprl božji volji, ni bilo zanj več prostora v raju. Izgubil je posvečujočo milost in vse čudovite darove, s katerimi ga je bil Bog obdaril: prostost od trpljenja, soglasje med dušo in telesom in neumljivost. Izgnan iz raja je postal podložen postavi trpljenja, grešne poželjivosti in smrti: „Prah si in v prah se povrneš“. Ker je poslu-

šal satana, bo ostal stalno izpostavljen njegovim vplivom.

IZVIRNI GREH

Vera nas uči, da Adamov greh ni ostal omejen le nanj, ampak je prešel skupaj s svojimi žalostnimi posledicami na vse njegove potomce, to je na ves človeški rod, ki iz njega izhaja. Sveti Pavel piše: „Po enem človeku je prišel greh na svet in po grehu smrt in je tako smrt prišla na vse ljudi, ker so vsi grešili“ (Rim 5, 12).

Resnica o izvirnem grehu je torej od Boga razodeta in le po razodetju jo moremo z gotovostjo spoznati. Vendar more tudi naš naravni razum sklepati, da se je moralo v določenem trenutku človeške zgodovine zgoditi nekaj pretresljivega, ker si drugače ne moremo razlagati sedanjega življenja, kjer se ob delnih uspehih vedno znova pojavljajo neuspehi, nered, težave in bridkosti vsake vrste. Konciliska konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu nam glede tega pove sledeče: „To, kar nas uči božje razodetje, soglaša z izkušnjo. Ko namreč človek preiskuje svoje srce, ugotavlja, da je nagnjen k hudemu in se čuti potopljenega v mnogotero zlo, ki ne more imeti svoj izvor v svetem in dobrem Stvarniku. Ko se namreč upira priznati Boga za svoj početek, človek ruši svojo dolžno podrejenost končnemu cilju, obenem s tem pa vso svojo urejenost tako glede lastne osebe kot glede svojega raz-

merja do ostalih ljudi in do vseh ustvarjenih stvari. Tako je človek sam v sebi razdvojen. Zato je vse človeško življenje, zasebno in skupno, dramatična borba med dobrim in zlom, med lučjo in temo. Človek tudi spoznava, da je sam od sebe nezmožen uspešno zavračati napade zla in se čuti kakor v verige uklenjenega...“ (13). Učeni Pascal je rekel: „Brez vere v izvirni greh ostane svet nerešljiva uganka.“ Le pravilno pojmovanje izvirnega greha omogoča pravilno umevanje krščenstva in odrešenja.

Izvirni greh ni osebni greh. Je žalostna dediščina po Adamu. Bog je bil v začetku tako določil, da ves človeški rod tvori s prvim očetom najtesnejšo enoto, česar pri angelih ni. Adamova usoda je usoda vseh ljudi. Ko bi Adam ne bil grešil, bi bili vsi ljudje po njem podedovali obenem z odličnimi naravnimi darovi tudi posvečujočo milost, rajsko življenje in nesmrtnost. Ko je pa on po grehu te darove izgubil, jih je izgubil tudi za svoje potomstvo. Bistvo izvirnega greha je v tem, da se vsi ljudje rodijo na svet brez posvečujoče milosti, ne kot otroci božje ljubezni, ampak božje jeze (Ef 2, 3). Obenem s pomanjkanjem posvečujoče milosti podedujemo po Adamu tudi trpljenje, grešno pozele-nje in smrt.

Izvirni greh se podeduje po naravnem spočetju, po katerem postane človek Adamov potomec. Ni vzrok tega greha rodilno dejanje, ki samo po sebi stremi za dobrim ciljem, ki je novo življenje. Tudi

ni ta vzrok Bog, stvarnik duš, ki ne more ustvariti obenem z njimi tudi greha. Tak je božji sklep, da v trenutku spočetja, ko se združita v materinem telesu duša in telo, vstopi človek v vrsto Adamovih otrok in postane deležen njegove dediščine.

Po izvirnem grehu človek ni samo oropan božje milosti in izrednih darov, s katerimi je Bog prvega človeka odlikoval, ampak je oslavljen tudi v svojih naravnih zmožnostih, v razumu in volji. Glede tega pa Cerkev proti nekaterim zmotam uči, da ta človeška oslabelost ni tako velika, da bi se človek ne mogel svobodno odločevati za dobro ali hudo. Le tako imajo svoj smisel božje in cerkvene zapovedi in vsi opomini h krepostnemu življenju.

Izvirni greh je v svojem bistvu pri vseh ljudeh enak. V svojih posledicah pa se očituje z velikimi razlikami. Pri enih se te posledice komaj opazijo: so to ljudje, že po naravi dobri in plemeniti. Pri drugih pa nagnjenje k slabemu prevladuje in je le težko ukrotljivo. Evangelij govori o otrocih luči in otrocih teme. Seveda so za vsem tem skrivnostni božji odloki, kakor npr. pri Izakovih sinovih Ezavu in Jakobu. Pa tudi osebni grehi in nagnjenja staršev in prednikov imajo v oblikovanju člove-

ške osebnosti velik in često usoden vpliv.

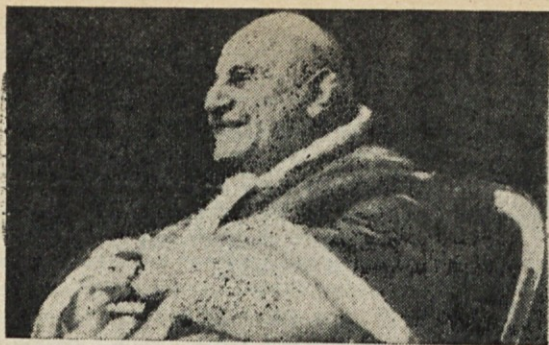
Po vsej tej razlagi ostane vendar izvirni greh velika skrivnost. Njegovo dejstvo je razodeta verska resnica, ki jo Cerkev oznanja. Teologom pa prepušča, da se poglabljajo v podrobnosti in nam jih skušajo razložiti.

+

Ko smo v letu vere že v postnem času, ko nas Cerkev kliče k pokori, je to razmišljanje o grehu gotovo na mestu. V svojo tolažbo vemo, da nam je bil izvirni greh odpuščen pri krstu, zato prav v velikonočnem času obnavljamo njegov spomin. Posledicam izvirnega greha, zlasti grešnemu poželenju, ki tudi še po krstu ostane v nas, se moramo ustavljati v stalni borbi. V Kristusu in v njegovem križu pa je naše odrešenje in naša zmaga nad zlom.

Naj zaključijo to naše razmišljanje besede sv. Pavla, ki piše: „Če je po enem človeku — Adamu — prišel greh na svet in po grehu smrt, nam je po drugem človeku — Kristusu — prišlo odrešenje. Kakor je torej po enem prestopku za vse ljudi obsodba, tako tudi po eni spravi za vse ljudi opravičenje, ki daje življenje“ (Rim 5, 18).

Alojzij Košmerlj

Iz dnevnika

Janeza XXIII.

Accipite et comedite; hoc est corpus meum — Vzemite, jejte, to je moje telo (Mt 26, 26)! On je izčrpal vse nežnosti svoje ljubezni; vse je dal zame, celó življenje.

Gospod, kakor si se ti dal v naše roke, nam na razpolago, tako ti ponovno posvetim svoje telo, svojo kri, sebe popolnoma vsega, da narediš z menoj, kakor ti je všeč.

Tristis est anima mea usque ad mortem. Vigilate mecum — Moja duša je žalostna do smrti. Čujte z menoj (Mt 26, 38)! Torej je tudi Jezus videl žalostno uro in okusil nezadovoljnost človeške slabosti. To je tolažba za nas, ki izgubimo pogum ob prazni stvari, in božji zgled, da ga posnemamo. Kadar se žalost loti duše in srce krvavi, se približajmo Jezusu, njegovemu oltarju, zaupajmo mu svoje grenkosti in dobili bomo moč in mir.

Simon, dormis? — Simon, spiš (Mr 14, 37)? Kakšna otožnost in žalost je v teh Jezusovih besedah! Predstavljal si bom, da jih Jezus vedno obrača name, kadar se me loteva utrujenost, kadar ne čutim vo-

lje za delo, za molitev. Jezus moli, dela, joka, jaz pa bi rad spal!

Et osculatus est eum — In ga je poljubil (Mr 14, 45 in Mt 26, 49). Kako peklenski je odmev tega poljuba na božjem čelu Jezusovem! In vendar, koliko duhovnikov ga ponavlja vsak dan!... Treba se je z rokami prijeti za glavo.

O Jezus, sprejmi na svoje srce srčne poljube sina, ki te ljubi, prosi odpuščanja grehov in ti obljublja, da te nikoli več ne bo žalil.

Jezus autem tacebat — Jezus pa je molčal (Mt 26, 62). Obtožujejo me. Obrekujejo me. Grajajo po pravi ali po krivici, govore slabo o meni. Samoljubje hoče, da pokažem znanje, krepost. Jezus autem tacebat — Jezus pa je molčal. Dobro si to zapomnimo! Molčati je zlato.

Expuerunt in faciem eius, et ceciderunt palmas in faciem eius dederunt — Pljuvali so mu v obraz in ga bili s pestmi; nekateri so ga tolkli po licu (Mt 26, 67).

Koliko noči je Jezus preživel v Kajfovi hiši, medtem ko so ga učenci

ali zapustili, ali pa ga iz strahopetnosti zatajili! Glejte, to je plačilo pravih božjih duhovnikov na tem svetu, qui digni habitus sunt pro nomine Jesu contumeliam pati — ki so bili vredni trpeti zasramovanje za Jezusovo ime (Apd 5, 41).

Gospod, daj, da bom tudi jaz deležen te slave iz ljubezni do tebe; ali pa vsaj daj, da se bom mogel povzpeti vsaj do hrepenenja, da bi bil preziran zaradi tebe.

Vere filius Dei erat iste — Resnično, ta je bil božji Sin (Mt 27, 54). Ker ne morem imeti pred križem čustev Marijinih, Janezovih in pobožnih žena, naj mi ne manjka vsaj ginjenje stotnikovo, ki je šel s hriba, se trkal na prsi in priznaval božanstvo križanega Nazarečana. Nisem vreden, o Gospod, daru solza, ker sem grešnik. Zato pa imam vso pravico biti očiščen v tvoji krvi, ki je bila prelita za moje slabosti.

Naj živi presveto Srce Jezusovo!

Duhovne vaje so končane. Spni-mo jadra! Milosti je bilo tudi tokrat v izobilju. Morda nikdar nisem tako kot danes čutil resničnega in trdnega prepričanja o brezpogojni potrebnosti, da se popolnoma vsega in za vselej izročim svojemu Gospodu, ki hoče uporabiti mojo revno osebo, da bi delala dobro v njegovi Cerkvi in pritegovala duše k njegovemu ljubečemu Srcu.

Po mojem mnenju je največ in najboljše to, da mi je poslal dobrega duhovnega očeta, glede katerega sem čutil, da ga resnično potrebujem, da bi mi razsvetlil pamet in vodil moje

korake; in dal mi je milost, da sem mu zaupal vse zadeve svoje duše iskreno in odkrito; zato se danes čutim bolj gotovega in bolj okrepljenega pa večje upanje imam v resni duhovni napredek.

Kot sad delovanja milosti v meni v teh dneh in nasvetov mojega novega duhovnega voditelja, naj bodo te kratke misli in sklepi, ki jih bom moral vedno imeti v mislih in glede katerih obljubim, da jih bom s pomočjo Srca Jezusovega natančno izvrševal v resnični blagor svoje duše.

1. V meni je Bog vse in jaz sem nič. Jaz sem grešnik, in sicer precej bolj reven kot tisti, ki si ga morem predstavljati. Če sem bil kaj dobrega naredil v življenju, je bilo vse božje delo, ki bi moglo obroditi boljše sadove, če jaz ne bi delovanja motil in oviral.

2. Iz znakov neizrekljivih milosti, s katerimi je Bog obilno napolnjeval mojo dušo prav od nežne mladosti do danes, sklepam jasno, da me Bog zaradi svojih češčenja vrednih namerenov hoče svetnika brez vsakršnega pridržka. O tem moram biti vedno dobro prepričan. In jaz moram **biti svetnik za vsako ceno.** Vse tisto kar najbolj malenkostno delo, ki sem ga do tega trenutka opravil, je bilo le otroško igrakanje. Pozno je že. Danes se pri dvajsetih letih vračam k začetku. Nunc coepi — Sedaj sem začel (Ps 76, 11).

Dospeti moram do takega združenja z Bogom, do popolne izročitve samega sebe v božje roke, da bom pripravljen vse žrtvovati, **tudi študij,** da bi bil pokoren njegovi božji

volji. Vsa moja dejanja in vsa moja ljubezen do stvari tu na svetu morajo biti vedno v skladu s tem načelom. Hočem se izničiti v Srcu Jezusovem.

3. Pot, po kateri moram prav v svojem primeru hoditi, je ponižnost. Hoditi moram naravnost po tej poti in se nikoli ne obračati nazaj. Moj boj se je danes vnel proti samoljubju v vseh njegovih oblikah. Proti temu sovražniku, ki ga nosim vedno s seboj, ne smem počivati niti trenutek. Zato obnovim o tem vajo posebnega izpraševanja vesti, glede katerega obljubim, da ga bom opravljal vsak dan.

4. Mladiško, vroče, neustavljivo navdušenje za Kristusovo stvar, za njegovo slavno zmago slavje, za nove oblike krščanskega življenja v korist družbi, glede katerega se mi zdi, da ga je polno moje srce, je na sebi zelo sveta stvar, toda preveč nedoločena in zato nekoliko nevarna. More se zgoditi, da bi zgubljal mnogo časa, pa dobil malo sadov. Danes moj Bog hoče od mene, ne da bi zgubil spred oči te svete vzore, da svojo vnemo, živi ogenj, ki deluje v meni, usmerim in razplamenim v vse tisto, kar mi bo pomagalo, da bom postal pravi klerik, najboljši semenišnik. To moram biti danes in nič več.

Semeniška pravila morajo biti predmet vseh mojih skrbi; pa ne le pravila na splošno, marveč vsa pravila in vsako pravilo posebej. Contra regulam nihil scire, omnia scire est — Nikesar vedeti proti pravilu pomeni vse vedeti. To je najpomem-

bnejši in najbolj značilni sad mojih duhovnih vaj.

Ne smem hrepeneti po tem, kar nisem, marveč po tem, da bi bil dobro to, ka sem. Tako pravi moj sveti Frančišek Saleški.

5. Bog je uporabil pobožnost do najsvetejšega Zakramenta in do svetega Srca Jezusovega, da me je obvaroval greha in ni dopustil, da bi zbežal predaleč od njega. Ta pobožnost bo morala vedno biti najbolj učinkovit pripomoček za moj duhovni napredek.

Prizadeval si bom, da se bom v njej vabil tako, da bosta ljubezen in nežnost do božjega Srca v najsvetejšem Zakramentu oživila vse moje bitje in življenje, vse misli, besede in dela ter dihalo iz vsakega mojega dejanja. Zaradi tega bom kar najbolj združen z Jezusom, kakor da bi moral prav vse življenje v celoti preživeti pred tabernakljem; zdihljajev v čast presvetemu Rešnjemu telesu naj bo brez števila pobožnost in velika ljubezen pri obiskih presvetelega Rešnjega telesa in pri obhajilu itd. Gledati moram nase tako, kakor da živim samo za presveto Srce Jezusovo.

6. Duhovni oče, ki mi ga je Bog v svoji previdnosti poslal, se mi je praktično vsega posvečil. Nikdar ne bom dopustil, da bi najmanjšo stvar naredil brez njegovega nasveta in odobritve. Vse moje najmanjše slabosti, pa čeprav bi bile otročje stvari, morajo biti v njegovih mislih tako, kot so v moji vesti; moral bom biti iskren do njega, kakor sem do sebe.

(Bo še)

Moderni slovenski cerkveni umetniki

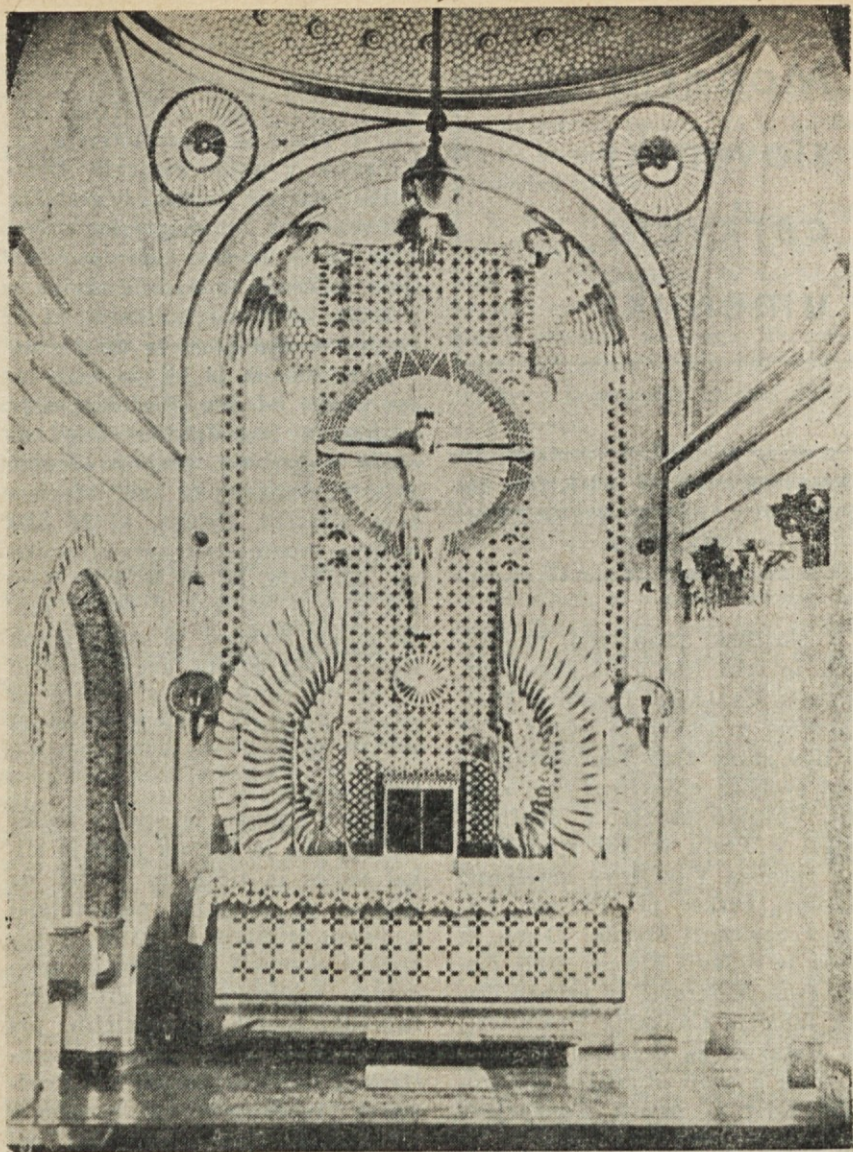
ARHITEKT IVAN VURNIK IN
NJEGOVA ŽENA SLIKARKA
HELENA

V slovenski znanstveni publicistiki je izšel leta 1921 članek dr. Izidorja Cankarja Presbiterij sv. Katarine v Domu in svetu, kjer so bile razen treh reprodukcij iz tega svetišča objavljeni tudi slika arh. Vurnika kapela v škofijski palači v Trstu in kot srednjeveška paralela Vurnikove umetnosti Markova cerkev pri Prilepu. Takoj v naslednji številki Doma in sveta je objavil France Stele članek Ivan Meštrović in označil članek Izidorja Cankarja Presbiterij sv. Katarine za dejanski teoretični uvod k svoji študiji o Meštroviću. Kdor si osvoji Cankarjeve misli o moderni umetnosti, ta bo lahko tudi proti hrvaškemu ekspresionistu Meštroviću stopil korak bliže.

Prvenstvo te Cankarjeve razprave je v tem, da slovenski ekspresionizem v javnosti še ni bil uveljavljen, razen v škofijski kapeli v Trstu in v presbiteriju sv. Katarine v polhovgrajskih Dolomitih, da v javnem bogoslužju Meštrovićeva ekspresionistična dela sploh še niso bila izpostavljena češčenju in so bila skrita le v kotih kakšnega ljubitelja, ki je veroval v bodočnost te umetnosti.

Arh. Vurnik je bil po letih sicer mlajši od arh. Plečnika, a je z javnimi bogoslužnimi deli nastopil v domovini prej in obenem je z njim nastopila tudi njegova žena slikarka Helena, ki je bila moževa umetnostna spremljevalka vse življenje. In če je arh. Vurnik uhajal pozneje k novim modernejšim formam, je ostala gospa Helena bolj zvesta svoji prvotni stilni formaciji, ki je v delu za ornat nadškofa Jegliča dosegla svojo barvno ekspresionistično kulminacijo.

Izidor Cankar je vzel v študij način, kako je Vurnik risal in slikal vejice in tičke in prišel do sklepa, da so njih najtehtnejši analogni primerek v barvni razporeditvi okenskih okvirjev in apsidalnih zaključkov na srednjeveških romanskih manastirjih, pri čemer se avtor ne peča z bizantinskim stilnim razvojem. Predmetne sorodnosti na označenih spomenikih Cankar posebej poudarja in pride tako do zaključka, da je razmerje poslikave do arhitekturnih detajlov podobno sred-

Ivan Vurnik: Notranjščina škofijske kapele v Trstu

njeveškemu vzorcu, le da je tu pri Sv. Katarini v novejšem klasicističnem smislu deloma še poudarjena tektonika namesto srednjeveškega ilealizma. Za svoje trditve opozarja zlasti na opremo škofove kapele v Trstu in bi podobne srednjeveške paralele našli predvsem na paralelno iztegnjenih nogah in vodoravno iztegnjenih rokah Križanega, v angelih, ki držita prt zgoraj, v rozetah, ki prejinista bili poudarjeni, in še v marsičem, dasi po drugi strani ne moremo zanikati, da je arhitekt marsikaj od klasicistične tektonike obdržal npr. kapitule in ločno konstrukcijo.

Če koga podrobno zanima, kako je Cankar vzporejal Vurnikov stil s srednjeveškim, ne morem drugega kot opozoriti ga na navedeni članek. Po tej začetni fazi svojega arhitekturnega dela se je arhitekt posvečal poleg cerkvenim delom tudi posvetnim. V zgodnejšo dobo spada zidava Zadružne gospodarske banke. Tu je poslikava z barvami na zunanjščini predvsem arhitektovo delo, slikanje ženskih likov v dvorani pa njegove soproge. Iz poznejše dobe je v cerkveni umetnosti znana adaptacija šentpeterske cerkve v Ljubljani, kjer je arhitekt za svojo ustvaritev uporabljal zlasti nevtralne nerazčlenjene ploskve, a za poslikanje z mozaikom je odmeril izreden volumen, ki s svojo barvno skalo izredno učinkuje.

V arhitektu Ivanu Vurniku se nam je pojavil takoj po prvi sve-

točni vojski izraziti ekspresionist, ki se je pozneje precej pečal s konstrukcijami, njegova žena pa je razvijala dalje učinkovitost barvnih efektov (Št. Peter, škofov ornat) in tako na mirnejši način kot pri domačih slikarjih uveljavila monumentalni ekspresionizem poljskega slikarstva. M. MAROLT

Nadaljevanje s str. 141

Pregleda zvezke. „Nedovršeno“. „Površno“. „Kje je naloga?“ in podobne opazke vidi v zvezku napisane z rdečilom.

„Fant, strogo ti zabičam, da se poboljšaš, drugače bo palica pela!“

Mama ima naslednji dan opravka s čiščenjem, pomivanjem, pranjem, kuho, z mlajšimi in še s sto drugimi stvarmi. Očka pa po svoje z dvestotimi.

Tako je Janko spet s svojimi znamkami, žogo, kamenčki, metuljčki in še s čim drugim.

Janko se lahko uči, toda spričevala se slabšajo od meseca do meseca. Za konec leta je imel nekoliko popravnih izpitov.

Mama se žalosti in pritožuje, se jezi in grozi. Očka se zdrami in sklene, da bo — če drugače ne gre pa na račun že itak prepičlega spanja — vzel stvar v roke, kajti močno ga je sram otrokovih neuspehov.

V Ameriki se vsem mudi. Mudi se očku, mudi se mami, tudi Janezku se mudi. O, da bi se mu ne mudilo — mimo cilja!

Ni časa za tisto podrobno delo!?

A brez tega ni velikih del, kakor je npr. vzgojiti dobrega človeka. -ov

Helena Vurnik: Marijino Oznanjenje

Naloge vernikov v župnijski skupnosti

Dragi verniki!

Vse do konca junija bomo obhajali leto vere v spomin 1900-letnice mučeniške smrti apostolskih prvakov sv. Petra in Pavla. Po želji svetega očeta naj bi se v tem času katoličani utrjevali v veri, za katero sta apostolska pravaka junaško pričala in potrdila svoje pričevanje z lastno krvjo.

Lani smo proslavljali 1200-letnico začetka pokristjanjenja našega ljudstva. Da bi dragoceno dediščino svojih prednikov mogli ohraniti in izročiti rodu, ki prihaja za nami, vam hočemo v tem pismu razložiti, kako dragocen je dar, ki smo ga pri krstnem kamnu prejeli, in kakšne naloge naj opravljamo v župnijski skupnosti, kateri pripadamo.

I. SKUPNOST V VERI

Dragi verniki! Vsak od nas pripada določeni župniji. To je najmanjša organizirana verska skupnost znotraj katoliške Cerkve. Njeno središče je župnijska cerkev, njen dušni pastir je župnik, ki v škofovem imenu in pod njegovo oblastjo v skladu s cerkvenimi predpisi skrbi za svoje župljane, da duhovno napredujejo in dosega svoj časni in večni cilj. Vsaka župnija je živa podoba škofijske skupnosti, pa tudi vesoljne

Postno

1

pastirsko

pismo

slovenskih

v
škofov

za leto 1968

Cerkve. Kristusova nevesta je in Kristus jo ljubi, hrani in neguje. Župnija kot Kristusova nevesta je vdana svojemu ženinu, mu je zvesta in pogumno izpoveduje vero vanj.

Na župnijo in župnijsko skupnost zato ne smemo gledati samo kot na upravno in organizacijsko enoto, ampak v luči vere kot na živo organsko skupnost ali občestvo. Vsaka župnija naj bi si prizadevala za duhovno rast, v kakršni se je odlikovala prva krščanska občina v Jeruzalemu.

Člani svoje župnijske skupnosti smo postali po svetem krstu, ko je dušni pastir pri župnijskem krstnem kamnu izlil nad našo glavo

krstno vodo in izrekel krstne besede. Izredno važen je bil ta dogodek za nas. Ko so botri v našem imenu pred župnikom izpovedali sveto katoliško vero ter poprosili za krst, je župnik v imenu Cerkve sprejel njihovo izpoved vere in nas krstil. V tistem trenutku smo se vcepili in vrasli v umrlega, pokopanega, od mrtvih vstalega in poveličanega Kristusa in začeli živeti njegovo življenje. Prejeli smo neizbrisni znak kristjana, kar pomeni, da smo se za vedno zrasli s Kristusom. Tako vraščanje je po svoji naravi nepreklicno, zato znaka svetega krsta ni mogoče izbrisati. Postali smo udje Kristusovega skrivnostnega telesa ali člani Cerkve, torej tudi domače župnije. Izvirni greh nam je bil izbrisan, duša se je zasvetila v sijaju posvečujoče milosti božje in vsega obilnega spremstva nadnaravnih kreposti in darov, ki posvečujočo milost kot svojo kraljico spremljajo. Nebeški oče je postal naš oče, Sveti Duh se je naselil v našem telesu kot svojem svetišču. Postali smo dediči božji, sodediči Kristu-
sovi.

Da, čudovita, skrivnostna, nepojmljivo velika sprememba se je po svetem krstu v moči Svetega Duha izvršila v naši duši. Iz Boga smo se rodili, otroci božji smo postali. Otroci, ki umro v krstni nedolžnosti, pridejo naravnost v nebesa in na vse veke uživajo nepopisno blaženost. Nikoli se ne bomo dovolj zahvalili za nezasluženi dar svetega krsta! Ni čuda, če želimo imeti po cerkvah lepe krstne kam-

ne in slovesnejši obred krščenja!

Kakšen odnos pa je nastal po krstu med nami krščenimi? Vsi, ki nas je oblila krstna voda, rastemo na Kristusu kakor na vinski trti mladike, pripadamo Kristusu kot udje njegovega skrivnostnega telesa — Cerkve. „Tako je množica nas eno telo, posamezni pa udje med seboj“ (Rimlj 12, 6). Torej ste verniki ene župnije eno telo, ena vinska trta, ena družina, eno duhovno občestvo. Kako važne verske resnice! Ali se tega zavedamo?

Dokler živimo v posvečujoči milosti, živi v nas, dragi verniki, Kristus in nadaljuje v nas in po nas svoje poslanstvo: proslavlja nebeškega Očeta in odrešuje nas ljudi. potrebne njegovega milostnega delovanja. Tako je treba razumeti nauk apostola Petra, ki imenuje kristjane: „izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo“ (Petr 2, 9). Nauk naše svete vere je, da je kristjan po krstu, in še bolj po birmi, deležen splošnega Kristusovega duhovništva. Vsak kristjan, torej vsak od vas, dragi verniki, je poklican, da v svojem življenju, po meri sprejetih sposobnosti in darov opravlja Kristusovo učiteljsko, duhovniško in kraljevsko službo. To trojno Kristusovo poslanstvo moramo opravljati tam, kamor nas je postavila božja previdnost, predvsem v krogu družine, pa tudi na svojem službenem delovnem mestu in sploh, kamor nas življenje pripelje.

Velike so te stare verske resnice, morda so v zavesti malo obledele, zato nas je nanje hotel posebej opozoriti koncil. Vaša vloga v Cerkvi, dragi verniki, je porasla. Niste zgolj poslušajoča Cerkev, tujci in priseljenci, ampak sodeljavljani svetih in domačini božji (Ef 2, 19) s svojimi pravicami in dolžnostmi. Kakor imate v svoji družini, v podjetju, v občini pravico povedati svoje misli, staviti svoje predloge, potem pa seveda tudi dolžnosti sprejeti nase razne naloge in obveznosti, tako je tudi v Cerkvi. Polno pravni člani svoje župnijske skupnosti ste. Naj se slišijo v župnijski skupnosti vaše misli, vaše želje, vaši predlogi, kakor ste tudi dolžni prevzeti nase svoj delež odgovornosti.

Gotovo ni v nobeni župniji versko življenje tako dobro, da ne bi moglo biti boljše. Če hočemo, da

se izboljša versko življenje v nas kakor tudi v našem življenjskem okolju, v župniji, moramo skrbeti, da bo vera v Kristusa evangelij bolj trdna, jasna in močna. Kako naj opravljamo učiteljsko službo, ki jo Kristus vsakemu kristjanu nalaga, če morda ta vera v nas komaj slabotno brli. Zato moramo najprej razpihati v sebi plamen vere, da bo močno gorel. Obrnimo se h Kristusu kakor tisti oče mesečnega dečka in ga prosimo: „Verujem, pomagaj moji neveri“ (Mr 9, 24).

In kakor je Kristus ob tej priliki učencem močno naglasil važnost in potrebo trdne vere, to velja tudi še danes za nas. Veri in verski izobrazbi moramo posvečati potreben čas in zanimanje. Vsak kristjan je po vesti dolžan poskrbeti si v mejah možnosti tolikšno versko izobrazbo, kakršna mu je

Svetu so znane sedanje gospodarske težave v Angliji. Teh pet uslužbenk, stare vse manj kot 20 let, so začele delati vsak dan pol ure več in to zastonj. Stotine uslužbencev jih že posnema. Princ Filip, mož kraljice Elizabete, jim je poslal čestitko z opombo: „To je bila najbolj tolažljiva novica leta.“

POKAZALE SO ZRELOST.

potrebna v njegovem poklicu. Kdor ima višjo svetno izobrazbo, mora imeti tudi temeljitejše versko znanje, da bo mogla luč vere obsevati vsa področja njegovega delovanja. „Kdor hodi za Kristusom, ne bo hodil v temi, temveč bo imel luč življenja“ (Jan 8, 12).

„Beseda Kristusova naj prebiva med vami v izobilju, v vsej modrosti; poučujte in opominjajte se med seboj“ (Kol 3, 15), ta opomin apostola Pavla ima tudi danes svojo veljavo. Veste, gornje besede so bile napisane vernikom v Kolosah, ne duhovnikom, ampak navadnim vernikom. In od njih apostol zahteva, naj se poučujejo in opominjajo med seboj. Navadni verniki naj vršijo torej službo kateheta, veroučitelja, razlagalca svetega pisma. Sveti Duh ni pridržal daru verskega znanja in jezika samo duhovnikom, ampak ga deli vsem vernikom. Mnogi sodelavci apostolov so bili laiki. In če danes: protestanti nimajo duhovnikov, muslimani tudi ne, in vendar se te vere širijo. Oznanjajo jih laiki. Med tistimi karizmatiki v Korintu, o katerih govori apostol, ki so govorili jezike, jih razlagali, prerokovali, učili, niso bili duhovniki, ampak navadni verniki laiki.

Ne smemo pozabiti, da je bila vsakemu kristjanu pri krstu vlita nadnaravna krepost vere in da je vsak birmanec prejel dar modrosti in umnosti, dar sveta in vednosti. To vse kristjanu pomaga, da lažje veruje, bolje spoznava verske resnice, se pravilneje orientira in odloča za dobro. Koncil izrecno uči,

da Kristus usposablja laike s čutom vere in z milostjo besede (Cerkev '35, 1). Kako bi bilo mogoče, da Bog ne bi vsakomur dal tega, kar mu je potrebno za izpolnjevanje njegove službe? Ko Kristus vsakega laika postavlja za svojega pričevalca, mu nujno mora dati potrebne sposobnosti in darove. Bog se neposredno vsakomur javlja po glasu vesti ter ga nagiba na dobro in odvrča od zla, vendar je človek svoboden, da se sam prostovoljno odloča za ali proti, da sledi čutu vere in notranjim nagibom, da se versko utrjuje in priča za Kristusa ali pa se tem klicem ustavlja in jih zametuje. Vera je začetek, temelj in korenina našega opravičenja. Brez vere ni mogoče biti Bogu všeč. Kdor ne veruje, je že obsojen, ker ne veruje v Sina božjega. Močne besede so to, pa kako resnične!

Od nalog, ki jih je Kristus naložil svojim učencem, je prva: pojdite in učite vse narode. Apostol Pavel trdi, da ga je Gospod predvsem poslal evangelij oznanjati, in gorje mu, če tega ne bi vršil. Cerkev je v vseh časih polagala veliko važnost na oznanjevanje božje besede, na katehezo, na pridige, na duhovne razgovore. Koliko se danes tudi pri nas duhovniki trudijo za verski tisk, naj bodo veroučni učbeniki, molitveniki, sveto pismo, knjižice, Družina, Ognjišče in razne druge knjige. Ali ne bo dober kristjan z velikim veseljem in pravo notranjo lakoto segel po tem berilu?

(Nadaljevanje v aprilski številki)

Cerkev v sedanjem svetu

Včasih lete na Cerkev takile očitki: da se predstavlja nad svetom in človeštvom vzvišeno in da se mu postavlja v neprijazno nasprotje; da nima smisla za človeške probleme; da živi zaprta v svoj krog in da svoje vernike zapira v nek geto, ki naj bi v njem živeli izolirani od vseh zunanjih vplivov, v katerih vidj samo škodo; da vernike trga iz sveta in jih uči bežati pred njim, da se izmikajo dolžnostim, ki jim jih stavi današnji svet.

Mogoče je, da dajejo kdaj verniki povod za take utemeljene očitke. Ni pa to duh Cerkve, posebnost ne danes. Duh zadnjega vatikanskega koncila je prav nasproten. Cerkev se na koncilu zaveda svoje tesne povezanosti s svetom in človeštvom in se čuti njim solidarno.

Tesna povezanost Cerkve s človeštvom

Koncil o tem v Konstituciji o Cerkvi v sedanjem svetu veliko govori in je to vidna značilnost njegove psihologije.

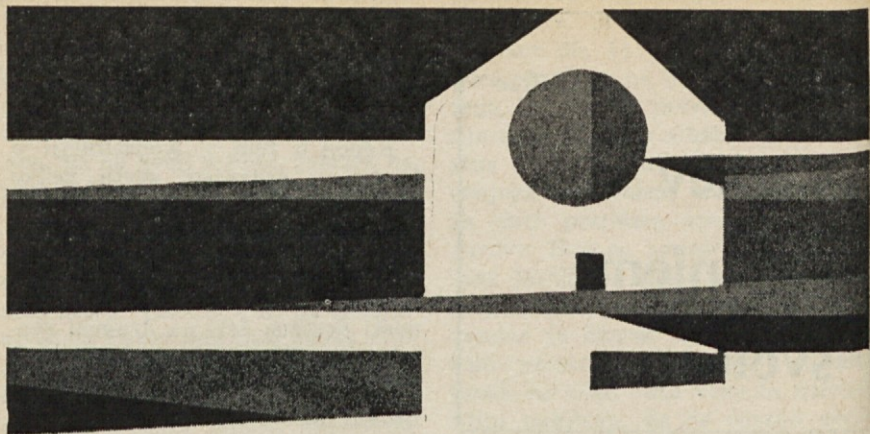
Končni odrešilni namen Cerkve je res v onostranstvu in bo v polnosti dosežen šele na drugem svetu, v poveljani, zmagoslavni Cerkvi (to imenujemo eshatološki namen Cerkve). Cerkev tudi ima vse potrebne nadnaravne moči od Boga, da to more doseči. V tem pomenu je Cerkev res nad svetom vzvišena, ni od tega sveta. A Cerkev, v kateri danes mi smo in delamo, ni še v nebesih, je na tem svetu in je v svetu. Sestavljamo jo isti ljudje, ki smo člani tudi svetne družbe; a udje Cerkve v zgodovini človeškega rodu sestavljamo družino božjih otrok, ki naj raste, da bi zajela vso človeško družino, do drugega Kristusovega prihoda.

Koncil pravi, da je Cerkev „skupaj z ostalimi ljudmi naše dobe deležna istih dogodkov, zahtev in teženj“ in da je „božje ljudstvo vcepljeno v človeški rod“ (Konst. 11).

Tako govori koncil o bitni povezanosti Cerkve in človeštva.

Solidarnost Cerkve s človeštvom

Ker sta Cerkev in človeštvo tako tesno povezana v svojem biva-

nju, je razumljiva njuna tesna povezanost v življenju in delu. „Božje ljudstvo in človeški rod si medsebojno služita,“ (Konst. 11).

Cerkev se danes tega zaveda; to je njen čut solidarnosti s človeštvom v življenju in delovanju. Cerkev potuje k svojemu cilju obenem z vsem človeštvom in deli z njim na tem svetu isto usodo.

Cerkev namreč mora oznanjati Kristusovo oznanilo narodom v obliki, ki je njim prikladna, da evangelij res razumejo: v njihovem jeziku, v skladu z njihovim mišljenjem in čustvovanjem. Tako je kultura vsakega naroda Cerkvi dragoceno sredstvo in posoda, ki v njej daje narodu Kristusov evangelij. Sploh so znanosti, umetnost, zakladi kulture, filozofija, vsakovrstni jeziki dragoceni pripomočki, ki jih je ustvarilo človeštvo in jih daje Cerkvi na razpolago za izpolnitev njenega poslanstva.

Cerkev je tudi vidna družba, ki je odvisna od zunanjega sveta in od trenutne socialne ureditve v svetu, ki se mu Cerkev sproti prilagaja. Tako tudi prejema korist od bogatega razvoja človeškega družbenega življenja.

„Celo iz nasprotovanja tistih, ki so ji sovražni in jo preganjajo, je prejela in more prejeti mnogo koristi,“ trdi koncil (Konst. 44). Koncil v opombi to korist razlaga v smislu Tertulijanovega: „Krikristjanov je seme novih kristjanov“. Pa moremo razumeti to korist od sovražnikov tudi iz tega, da nam sovražni izrabljajo naše resnične napake in krivde, ki zanje v preganjanju delamo pokoro in svoje napake tako spoznavamo in jih odpravljamo.

Cerkev pa se tudi zaveda, kaj sama more nuditi in nudi človeštvu (Konst. 40 sl.). Po svojih udih in kot celotna ustanova more mnogo pomagati človeški družini

in storiti njeno zgodovino bolj človeško," ugotavlja koncil (Konstitucija 40).

Svet danes tako poudarja razvoj človeške osebnosti. Pravi in globoki nauk o tem proti vsem mogočim zmotam daje svetu prav Cerkev. Cerkev pa ima tudi druga sredstva, da človeku njegovo dostojanstvo očuva, ko je prav danes toliko nevarnosti, ki mu ga uničujejo.

Človeštvo dalje danes išče poti k trdni povezanosti v eno človeško družino v pravici in miru. Cerkev s svojim versko-moralnim naukom o človeškem naravnem in nadnaravnem bratstvu in ljubezni ter z vso vzgojo v tem duhu pripravlja trdno osnovo najgloblje edinosti med ljulmi, ki je samo zunanja sredstva ne morejo ostvariti.

Sploh Cerkev po dobrih kristjanih daje pomoč vsej človeški dejavnosti v svetu. Spodbuja jih, da vestno izvršujejo vse svoje dolžno-

sti kot udje svetne družbe; ti pa naj delajo v luči vere, da bi tako vse življenje vedno bolj prešinjali Kristusov duh. S tem se bo človeštvo dvigalo k vedno večji plemenitosti, ki k njej teži, pa ga na tej poti ovira toliko slabosti.

V Cerkvi se nadaljuje delo Kristusovega učlovečenja, inkarnacije. Kristus, ki je Bog, je „postal deležen naše človeške narave, da bi mi postali deležni njegove božje narave“ (mol. pri darovanju pri maši). Cerkev, ki je Kristusova ustanova in ima božje moči, je vendar najtesneje povezana s svetom v bivanju, življenju in delu. Pri tem „je kakor kvas in tako rekoč duša človeške družbe, da bi jo v Kristusu prenovila in preoblikovala v božjo družino“ (Konst. 40).

Dr. Fr. Gnidovec

Levo: sedanji predsednik rimske Kongregacije za verski nauk kardinal Šeper (Jugoslovan; desno: kardinal Ottaviani, bivši predsednik v omenjeni kongregaciji

ZA

- Gradimo Slovenijo v svetu (III)
- Dnevnik Ane Marije
- Danijelove zgodbe
- Mladinska pošta

MLADINO

GRADIMO SLOVENIJO V SVETU (III)

Poznam očete, ki z vso vnemo razlagajo otrokom, kakšna je Slovenija, kaj vse ima in kako lepo je. Potem pa sredi razlage otrok pripomni: ja, v Ljubljani pa ni podzemeljske! ali pa druga: saj so sami hribi in kapelice!, kadar otroci gledajo slike. Zakaj je temu tako, je zelo enostavno razložiti:

V vsakem domu starejši hranijo nekaj slik rojstnega kraja, obesijo koledarje po stenah in včasih iz kakšne knjige pokažejo druge slike: na vseh so predmeti, ki jih velemestni otroci ne poznajo, ker jih v naravi še niso nikjer videli. Dokler pa otrok z lastnimi očmi ne vidi narave, njene podobe ne dojema v celoti; tudi ne razume izrazov, ki sliko pojasnjujejo, in se še manj more uživati v rodoljubno razpoloženje staršev. Za otroke obstajajo dolge in široke ceste velemesta, avtomobili vseh vrst, nebotičniki in neonske luči, velika športna igrišča, dirke, nogomet po

cestah, lovljenje s kolesi in zbiranje slikic vseh mogočih filmskih in TV herojev v posamezne albume, ki nikdar niso dokončani. Takrat, ko je otrok sveto zaverovan v neznani rezultat prihodnje velike nogometne tekme, se gotovo ne bo zanimal za ljubljansko barje ali dva izvira Save. Še takrat, ko na TV gleda vojaške akcije, ne bo razumel boja pri nas, ko pa nikjer ne more videti tako živó domobrancev ali partizanov na pohodu, kakor na primer Vick Morrowa z njegovimi stalnimi spremljevalci.

Tako se znajdejo starši in otroci v slepi ulici: starši so navezani na posredovanje snovi, ki so jo prinesli s seboj z doma, na znanje, ki ga jim je dalo življenje na tujem, in na vse kulturne in prosvetne dobrine, ki jim jih more nuditi Slovenija v svetu s svojo tiskano in pisano besedo ter sliko. Slovenija v svetu se tako sama sebe izmозgava, ker na žalost ni-

ma rednega dotoka nove snovi naj-sibo iz zamejske Slovenije (Koroške, Primorske in Goriške pod Italijo) naj-sibo iz domovine. Zato otroci morajo vedeti, da izven slovenskega okolja v velikem svetu rastejo slovenski otroci na rodni zemlji, s katero morajo imeti stike: pismene, knjižne, slikovne, fotografske, znamkarske.

Otroci, vprašajte doma, v šoli, na obiskih, vprašajte o Sloveniji: to je vaša dolžnost! Pogovorite se z vašimi prijatelji, ki so že bili na obisku v domovini. Pomislite, da boste enkrat tudi vi šli in da bo tam poleg znanja slovenščine potrebno še nekaj več vedeti: najprej rojstni kraj očeta in matere, pa starih staršev, pa tistih stricov in tet, ki so zdaj morda z vami v drugem svetu; nesli boste pozdrave družinam vaših prijateljev, pohiteli na grobove prijateljev vaših očetov, obiskali glavne lepote Slovenije. Takrat boste videli, da je v Sloveniji mogoče, kar ni verjetno nikjer drugod na svetu: se še aprila in maja odpelješ z vlakom proti hribom v soboto zjutraj, se boš čez dan smučal in proti popoldnevu spet z vlakom ali avtobusom zapeljal proti morju, kjer se boš kopal, zvečer pa, če ne

boš prej zaspal, lahko šel v Ljubljani v kino.

Lepote Slovenije, o katerih vam govore v šolah, so še vedno ene in iste, kakor so bile pred vojno: kdor je res Slovenec, jih ima tako rad, da jih spoštuje takšne, kakršne jih je podaril Stvarnik; občuduje še naprej vse zanimivosti, ki so jih ustvarili rodovi pred nami! Taka bo šla naša Slovenija v rodove bodočnosti.

Morda ste že slišali očeta, ko je ob kakšnem daljšem izletu ali potovanju dejal: no, tukaj je pa tako, kakor je bilo pri nas doma! In čim večkrat boste to slišali, tem bolj bo rastla v vas podoba prave Slovenije, tiste, ki je zdaj zaslužjena.

Starši vam bodo povedali, zakaj je lahko bití sin ali hči francoskih staršev, ali nemških, japonskih, kanadskih: za vsemi temi starši stoji domovina — Francija, Nemčija, Japonska, Kanada, ki svojih otrok v drugih deželah ne pozablja. Pošilja jim slike, filme knjige, igrače, vabi jih na svoja igrišča, klube. Tudi Slovenija bi lahko to delala, kajne? Seveda in tudi bo, ko tamkaj ne bo več komunizma.

Pavle Rant

Vsi verniki se v svojih življenjskih razmerah, dolžnostih in okoliščinah s svojim delom posvečujejo, če vse sprejmejo v veri iz roke nebeškega Očeta in če sodelujejo z božjo voljo

Koncilski dokument o Cerkvi

Dnevnik Ane Marije

ČETRTEK, 8. MARCA. Danes sem videla Toneta. Rada bi ga srečala, pa obenem se bojim. Nisem še popolnoma sprejela dejstva, da ga zares ljubim.

Prebiral sem sv. pismo. „Ostanite v meni in jaz v vas. Kakor mladika ne rodi sadu, če ne ostane na trti, tudi vi ne, če ne ostanete v meni. Jaz sem trta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, ta rodi obilno sadu, ker brez mene ne morete ničesar storiti.“

Gospod, mislim, da si kljub vsemu ti v meni, da pa po pravici rečem, ne moreš biti preveč ponosen.

„Ni večje ljubezni, kakor dati življenje za tistega, kogar ljubimo.“ V tem trenutku sem bolj pripravljena jemati, kakor pa dajati.

Videla sem Lučko. Vprašala me je, če hočem v nedeljo z njo na sprehod. Čutila sem, da bi morala sprejeti, ker je to edina priložnost, da se bom lahko z njo sprijaznila in pogovorila. V tistem trenutku se mi ni ljubilo, vendar nisem hotela izgubiti priložnosti. Obljubila sem ji, da ji bom v soboto odgovorila. Izgovarjala sem se, da imam veliko dela; zopet moja udobnost, saj vendar vem, da bi lahko žrtvovala eno uro za prijateljski sprehod.

SOBOTA, 9. MARCA ZVEČER. Aleksander vedno prihaja zelo

pozno domov. Zadnje čase je zelo živčen, razburljiv, žali mamu in čeprav mu je potem žal, ne reče besede, da bi se opravičil, ampak molči. Danes sem tvegala in ga opomnila, da bi bilo boljše, če bi prihajal malo prej domov. „Ne spiš dovolj, ne paziš na svoje zdravje, niti jed ti več ne tekne. Prepričana sem, da si shujšal. Jezno mi je odgovoril, da to ni najvažnejše. Potem pa me je smehljaje vprašal: Bi bila rada na mojem mestu?“

„Da bi shujšala, drugače ne.“

„Prav imaš.“

Nisem ga hotela več nadlegovati, vesela sem bila tega malega razgovora. Gotova sem, da če bi bila jaz boljša, bi imel Aleksander manj težav.

SOBOTA, 10. MARCA. Šla bom na sprehod z Lučko. Vrnili se bova zgodaj, da bova lahko še šli v mladinski dom.

NEDELJA, 11. MARCA. Po polnoči je že in Aleksander še ni prišel večerjat. Žalostno je. Medtem ko sem ga čakala, sem končala vse naloge in še mi je ostalo časa. Sedaj pišem dnevnik. Bila sem na sprehodu z Lučko, je zelo simpatično dekle. Šli sva do svetilnika, vreme je bilo prekrasno...

Sandi prihaja. Grem, da mu pogrejem juho. Moj ubogi bratec, koliko trpi. Oh, če bi mogel biti spet svoboden. Ko sem zagledala njegov obraz, se mi je zdelo, da se mu je nekaj pripetilo. Ni me pustil, da bi prižgala plin. „Ni vredno,“ mi je rekel. „Ne bom jedel.“ Tvegala sem.

„Se ti je kaj zgodilo?“

„Da.“ Potem je umolknil. Nisem si upala spraševati dalje. Dvomil je trenutek, potem je govoril. „Pred nekaj trenutki sem se nespodobno vedel s Kati pri njih doma. Bila sva sama. Ne razburjaj se, nič se ni zgodilo. Vendar je kljub vsemu neprijetno.“

Čutila sem, da je razočaran nad sabo in nad njo. Vem, da je Aleksander, kakor mnogo drugih fantov, ostal čist. Pa kakor mnogo drugih, je tudi on slaboten. Če bi srečal resno dekle, vem, da bi jo znal spoštovati. Stala sva ob oknu. Nisem vedela, kako bi nadaljevala razgovor. Čutila sem, da bi mu bilo lažje, če bi govoril.

„Jo imaš rad?“

„Ne vem, bolje rečeno, ne vem več. Mislim, da sem zamenjal strast, željo za ljubezen. Kati je uganila mojo željo. Ni se umaknila.“

Skril je obraz med dlani, ko je dvignil glavo, sem videla, da je jokal. Bilo mi je mučno, ker sem vedela, da ga je sram, ker sem ga videla jokati. Sam je začel govoriti.

„Ve dekleta imate izredno moč in tega se zavedate. Lahko zapelete fanta v trenuktu. Lahko pa mu daste vse tisto, za kar ste ustvarjene: luč, čistost in kasneje življenje.“

Dolgo časa me je molče gledal, potem mi je krepko stisnil roko. „Rotim te pri tem, kar ti je najdražje, Ana Marija, ostani čista.“

Videl je, da so mi tekale solze po licih. Poljubil me je.

„Hvala lepa, ti si plemenito dekle. Prosim te, ne povej ničesar mami, da ne bo žalostna.“

Z roko si je obrisal solze, potem je odšel v svojo sobo. Dolgo časa sem še čula v postelji. Če smo bili ustvarjeni za lepoto, zakaj moramo vse pokvariti. Ta nepopoljšljiva sebičnost, vedno iskanje samega sebe, svoje naslade. Gospod, odpusti njej in njemu. Prosim te odpuščanja za vso sebičnost, ki je na svetu. Oprosti vso zapravljenost, zmaličeno ljubezen. Gospod, prosim te, pomagaj nam!

NEDELJA, 18. MARCA. Vstala sem trudna, a vesela. Potem sem šla k sv. maši. Po kosilu sem povabila Sandija v kino. Sicer se mi ni dosti ljubilo, vendar sem hotela biti pozorna do njega. Smehlja je me je pogledal, bil je popolnoma miren. Toliko časa ga že nisem videla tako mirnega.

„Veš,“ mi je rekel, „svoboden sem!“

Nisem vedela, kako bi si razlagala ta stavek. Iskala sem vprašanje za razjasnitev, pa me je Sandi prehitel.

„Popolnoma sem svoboden, na vseh področjih.“

Razumela sva se. Hotela sem mu pokazati, kako sem vesela, pa nisem vedela kako. Krepko sem ga udarila po rami.

„To ti bom plačal.“ Sandi se je veselo smejal.

Ruvala sva se kakor dva otroka, zato, da bi skrila najino ganjenost.

Bila sva popolnoma srečna.

Prijedila M. M.

Bo še.

Danijelove zgodbe

16. JUNIJA. Prihodnji četrtek bosta Franci in Andrej organizirala kino predstavo za fante našega razreda. Pravita, da se ob četrtnih popoldne vseh čas dolgočasi. Naprošen sem bil, da bi spisal vabila. Tudi fante bom sprejemal pri vhodu. Vsak bo moral plačati trideset pesov za kritje stroškov.

19. JUNIJA. Utrujen sem kot že dolgo ne. Z mamom sva šla v mesto na kupovanje. Dobil sem nove hlače, a so hlačnice preveč široke; to pa ni več moderno. Tudi novo srajco sem dobil, zeleno karirasto z rumenimi in črnimi črtami, širokim ovratnikom in kratkimi rokavi. Ta pa ni bila vseč mami, a se je končno le udala: „Reš ne vem, kako ti more biti to vseč,“ je še pojamlala. Kupila je še nogavice in dvojne anatomske spodnjice. Skupaj je bilo precej drago, kljub temu, da sva obhodila vrsto trgovin, da bi dobila bolj poceni. Mama je bila videti zadovoljna. Le enkrat je zamrmrala: „Moj Bog, kako zgine denar.“

20. JUNIJA. Nenadoma sem vstopil v sobo in našel Janeza z nosom globoko v knjigi naravoslovja. Takoj sem razumel, kaj išče. On pa je postal ves rdeč.

Ubogi fant. Rad bi mu pomagal, pa ne vem kako. Tudi jaz sem imel iste probleme, in ga popolnoma razumem. Krivda pa je na starših

ker se ne upajo jasno spregovoriti s svojimi otroci, ko ti odrasčajo, o teh zadevah. Verjetno mislijo, da smo še vedno „nedolžni“, medtem ko mi že vse vemo, a na način, ki je najmanj priporočljiv: zvemo na cesti! Ko bom jaz odrasel, bom svojim otrokom vedno ob času vse razložil...

Janezu pa bom kakor nehotе pustil na polici pismo, da ne bo sam preveč stikal po teh stvareh.

To je pismo krščanskega očeta, namenjeno mladim fantom. Glasi se:

Dragi mladenič!

Obljubil sem ti to pismo in ti ga sedaj dajem v upanju, da boš boljše razumel borbo za čistost. Gotovo se strinjaš z menoj, da je Bog vse pravilno ustvaril. Njegov načrt je lep: človek naj bo njegov pomočnik v stvarjenju človeštva in to stvarjenje naj se vrši v dvoje, med možem in ženo, ko združita svoji srci in svoja telesa v resnični ljubezni. A gotovo tudi priznaš, da ti, pri štirinajstih ali petnajstih letih še nisi ne duševno, niti telesno dovolj razvit, da bi nosil odgovornost za svojo družino. Treba je torej čakati.

Zakaj Bog od tebe zahteva, da čakaš, če ne zato, da se lahko zadovoljivo pripraviš za novo življenje? V teh letih, pa moraš ti resnično dozoreti v pravega moža. Ta priprava je včasih težka. Sestavljen si namreč iz dveh svetov: Tvoje telo se ne razlikuje bistveno od živalskega in tudi telesni nagon je tisti, ki ti nemalokrat dela probleme. Razne misli in poželenja, razne težnje spolnega izvora, niso nič nenaravnega. Greh pa bi bil, če bi jim pustil prosto pot. Kajti drugi del tvoje narave je duhovnega izvora. Ta duh mora voditi tvoje telo, mu dati neko disciplino, da bo telo pokorno duhu in bosta skupaj rasla v celoto pravega človeka in božjega otroka. Pomisli, da bodo nekoč naravne sile tvojega telesa morale stopiti v službo stvarjenja, a ne po nagonu, temveč po ljubezni.

Vse, kar je združeno z ljubeznijo, je lepo. O tem smeš premišljevali, se pogovarjati. A tvoje misli, tvoje branje in govorjenje mora biti spodobno, ker drugače kršiš prelepi ustvarjalni načrt Očeta. Tudi tvoje telo je lepo. Smeš ga občudovati, ga paziti, a ne iz njega narediti malika. Ne ga „razsipati“ (npr. v kakem nezdravem športu). Še

večja napaka in greh pa je, če izrabljaš dele svojega telesa v lastno naslado. Tvoje telesne sile so namenjene za življenje, ne za naslado. Tako dejanje je sebično, ker je ravno nasprotno stanje od ljubezni.

Borba je včasih težka, predvsem za mladega fanta, ki je neveden ali mu manjka volje. A ravno v tej borbi je najboljša prilika, da utrdiš telo in duha in se pripraviš na družinsko življenje, katerega boš deležen nekoč. Od tega „vajenstva“ je odvisna lepota in trdnost tvojega bodočega doma.

BOJ ZA ČISTOST JE NAJLEPŠA ŠOLA LJUBEZNI.

Korajžno naprej, mladi prijatelj!

(Priredil A. M.)

X...

(Bo še)

MLADINSKA POŠTA

MEŠANO KOPANJE, ŠE IN ŠE...

Čisto kratko v odgovor Ivanu, ki ga skrbi mešano kopanje. Ne vem, kaj bodo rekli moralisti, jaz bi le vprašal, zakaj se ne bi smeli kopati skupaj, če pa smemo skupaj študirati, delati, plesati, hoditi v kino, se voziti v polnih vlakih in kolektivih in še marsikaj. Da smo na kopališču manj oblečeni? Mi že mogoče, dekleta pa komaj. Sploh mislim, da je drugih važnejših problemov dovolj, ki bi jih lahko obravnavali pod tem poglavjem.

Rokomavh

Dopis o kopanju v januarski številki mi je zbudil tele misli:

Težko bo preprečiti mešano kopanje in tudi ne vem, če je potrebno.

Modreje bi verjetno bilo, da svariš pred kopanjem v samotnih prostorih ali v parih. Večja četudi mešana družba, pa utegne biti prej vzgojna kot ne, posebno še, če je poštena.

Se vam ne zdi tako g. urednik?

Pepan Podbrežnik

* Meni se zdi. Kaj pa menijo bravci?

Dragi g. urednik!

Zvedel sem, da se je odprla nova rubrika, kamor lahko pišemo vse, kar nam „na srcu leži“. To je res pametno in koristno.

Rad bi zvedel, kaj sodite o naslednji stvari:

Lani sem bil na proslavilni večerji narodnega praznika 29. oktobra. Kot navadno, smo na začetku peli argentinsko in slovensko himno. A tu moje presenečenje: Od vseh res številnih starejših prisotnih bi skoraj lahko na prste preštel tiste, ki so znali besedilo in napev argentinske narodne himne. Jaz sem sicer prej fanatičen slovenski nacionalist, kot pa navdušen Argentinec. A v tej stvari mislim sledeče: Prvič, da je to pomanjkanje spoštovanja do dežele, v kateri živijo že 20 let. Drugič, da je to pomanjkanje hvalnosti do dežele, ki jih je v času brezpravnosti sprejela z odprtimi rokami in jim nudila vse možnosti za življenje in napredek. In končno: Kakšen zgled mlajšim rodovom. Ali ne pomislijo ti, starejši, da bodo njihovi otroci v isti meri ljubili in spoštovali Slovenijo, v kolikor bodo oni ljubili in spoštovali novo domovino.

Kaj pa vi pravite na to?

Janko

Žalostno res, da smo slabo peli ne le ene, marveč obe himni. Pa ne le stari.

Urednik

Pri mašah se premalo poje. Mladina noče peti.

Zakaj ne?

Na žalost prevečkrat pojemo pesmi, kjer Kristus ni pokazan pravilno, stvarno, marveč kot nekaj iz maličenega. Zakaj tolikokrat pesem: „Nad med pa in sladkosti vse...“ Se vam ne zdi, da je upravičeno ne pojemo? Kot da bi bil Kristus samo med, sladkosti. Oprostite mi, toda res nam to stopi pred oči, ko jo poslušamo. Potrebno je več stvarnih pesmi. Ker je že obhajilna, še to dostavim, da ta pesem ni v pravem duhu kajti po prejemu Kristusa bi morali, se mi zdi, peti hvalnice na drug način. Predstavljajte si, da bi po obhajilu vsi skupaj peli Magnifikat. Ali ni to čisto nekaj drugega? Potrebujemo novih pesmi, da bodo v skladu z liturgijo, morda z besedami vzetih iz sv. pisma, z enostavno, a solidno melodijo.

Prosim, vzemite, te moje vrstice dobrohotno, kajti želim, da bi slovenska Cerkev imela čim več mladih moči, ki jih lahko pritegne tudi glasba.

M. H.

KOMUNIZEM,

VERA

IN ŽIVLJENJE

V SLOVENIJI

III. Slovenska Cerkev

JUBILEJ SLOVENSKE CERKVE

V preteklem letu 1967 je slovenska Cerkev obhajala 1200-letnico svojega rojstva. To je velik dogodek v življenju in zgodovini vsakega naroda. Vreden je dostojne počastitve in spomina. To smo storili tudi Slovenci v večji ali manjši meri.

Če pogledamo nazaj v preteklo leto ne more iti neopazno mimo nas dejstvo, da je to važno zgodovinsko obletnico najbolj slovesno obhajala molčeča Cerkev v matični Sloveniji, pridružili so se ji Slovenci v zamejstvu, v izseljenstvu pa smo se tega dogodka spomnili bolj skromno, in to še posebej, če primerjamo naše razmere in položaj z onim v domovini. Težko je razumeti, da predstavniške in kulturne ustanove ideoloških in političnih izseljencev niso čutile potrebe, da bi se na čimbolj slovesen način zahvalili Bogu za milost ve-

re in se obenem ponovno predstavili svetu ki nas obdaja, kot so to npr. storili Poljaki v letu 1966, ko so obhajali 1000-letnico svojega krščanstva.

Višek proslav 1200-letnice slovenske Cerkve je bilo gotovo romanje v Rim dne 6. aprila 1967. Kot je zapisala tržaška Mladika, se je ta dan odigral edinstven dogodek v zgodovini slovenskega krščanstva: glavar Cerkve Pavel VI je sprejel okrog 3.000 Slovencev, ki so poromali v Rim iz matične Slovenije, Trsta, Gorice in drugod, da v prestolnici krščanstva proslavijo 1200-letnico pokristjanjenja našega naroda. Ista revija ugotavlja, da je vatikansko glasilo L' Osservatore Romano 7. aprila 1967 prvič v 101 letih svojega izhajanja svojo prvo stran skoro v celoti posvetilo veličastnemu slovenskemu romanju. Bili smo v središču svetovnega zanimanja.

Papežev govor je bil poln zahvale slovenskim škofom, duhovnikom in vernikom za zvestobo Cerkvi tudi v najtežjih časih narodne zgodovine, poln ljubezni in spodbudnih besed. Rekel je slovenskim romarjem:

„Pred očmi našega duha se odvija imenitna veličastna podoba, ta vaša navzočnost v Rimu je za nas simbol prisotnosti vseh vaših sorojakov. Tudi v njihovem imenu ste nas tako navdušeno pozdravljali in nam poklonili darove, ki simbolično predstavljajo vaše delo. Z vašim romanjem se je prvičkrat zgodilo, da neki slovanski narod v Rimu proslavlja jubilej spreobrnitve

h krščanski veri. V tem trenutku se naš pogled širi in objema vse prostrane dežele, katerim sta slovanska apostola oznanjala evangelij. Vi ste danes prvi izmed njih prišli k nam. V našem srcu že vstaja upanje na nova srečanja z drugimi narodi. Samo Bog ve za to uro in trenutek. Mi ga odslej pričakujemo z neomajnim zaupanjem.“

Tako svetí oče ob tem jubileju. Ta zgodovinski dogodek in mejnik pa tudi kliče, da kdo iz našega rodu napiše zgodovino slovenske Cerkve kot jo ima napisano že večina krščanskih narodov.

SLOVENSKA CERKEV PRED DRUGO SVETOVNO VOJNO

Slovenska Cerkva se je do druge svetovne vojne kar lepo razvijala. Tej Cerkvi se mora slovenski narod zahvaliti za svoj obstoj, kulturo in tudi tvorni napredek. Iz vrst duhovnikov te Cerkve so izšli prvi organizatorji in nosilci narodnega življenja. Lahko ponosno trdimo, da je krščanstvo ohranilo slovenski narod in ga dvignilo na raven evropskih kulturnih narodov.

Zadnja leta pred vojno (vsi statistični podatki so povzeti po reviji „Naša luč“, posebna izdaja 1967), je bilo na slovenskem ozemlju v okviru državnih meja Jugoslavije 1.182.092 katoličanov, ki so bili upravno razdeljeni na dve škofiji, ljubljansko in mariborsko. Dušno-pastirsko delo je opravljalo 987 svetnih in 284 redovnih duhovni-

kov, skupno 1.271 duhovnikov. Na duhovniški poklic se je pripravljalo 198 bogoslovcev. Redovi so imeli 41 moških in 111 ženskih redovnih hiš. Izhajalo je redno 65 verskih in katoliških listov, 9 katoliških tiskarn in 28 založb je redno tiskalo in izdalo veliko število knjig.

Versko življenje se je kazalo ne samo v rednem obiskovanju nedeljske službe božje, posebno v podeželju, ampak tudi v različnih verskih prireditvah in kongresih. Kaj radi smo se imenovali krščanski in „Marijin narod“.

Vendar ni bilo vse tako rožnato kot smo si predstavljali in domišljali. Bilo je kar veliko ljulke in napak. Tudi za to veljajo besede, ki jih je zapisal msgr. dr. Jakob Ukmar v članku „Problem brezverstva“ (Mladika, november 1967, str. 25): „Odstotek vernih, ki bi krščanstvo umevali in prakticirali kot nadnaravno, na večnost usmerjeno religijo, je gotovo nizek. Pretežna večina vernikov se versko izživlja v čisto naravnem razmerju do Boga. Služi mu, ker pričakuje od njega blagoslov v hiši, v hlevu, na polju, potem to „ljubo zdravje“ in navsezadnje nekaj božjega strahu je pa le treba dati mladini, sicer se ne bo dala več krotiti. V tem okviru približno se suče vera mnogih, te naravne meje prestopile redkodaj. To mi boste menda vsi priznali kljub velikim božjepotnim manifestacijam zadnjega časa.“

Če smo iskreni, moramo priznati, da je tako pojmovanje vere prevladovalo pri nas pred vojno.

In tukaj je tudi marsikateri vzrok za dogodke med in po vojni.

SLOVENSKA CERKEV MED DRUGO SVETOVNO VOJNO IN PO LETU 1945

Prvi močan in krvav udarec slovenski Cerkvi sta leta 1941 zadala nacizem in fašizem. Samo v letu 1941 so Nemci izgnali iz mariborske škofije na Hrvaško 366 duhovnikov. Drugi so se razkropili, tako da je v mariborski škofiji živelo le še 121 duhovnikov od 608 tik pred začetkom vojne. Nemci so v naslednjih letih pobili in ustrelili še 13 duhovnikov mariborske škofije, 4 so umrli v taborišču Dachau, 8 pa v taborišču Jasenovac.

V ljubljanski škofiji so v delu, ki so ga zasedli Nemci, to je na Gorenjskem, pregnali vse duhovnike. Od 260 jih je ostalo le še 5 upokoencev. Tisk in verske organizacije so bile zatrte, cerkvene in redovne hiše večinoma izropane.

V delu ljubljanske škofije, ki so ga okupirali Italijani, le ti Cerkve niso direktno preganjali, dopustili in pripravili so pa državljansko vojno. Radi tega je bilo do konca vojne ubitih 33 duhovnikov in požganih več cerkva.

Polna trpljenja in razdejanj se je nahajala slovenska Cerkve, ko so komunisti prevzeli oblast leta 1945. Toda trpljenja ni bilo konec. Nova oblast ga je nadaljevala in pogosto stopnjevala.

Takoj po prevzemu oblasti so

proglasili ločitev Cerkve od države, svobodo vesti in bogoslužja. Vse, predvsem glede svobode vere, je ostalo na papirju. Prepovedane so bile vse verske organizacije in tisk.

Prve mesece po končani vojni je bilo v ljubljanski škofiji ubitih 23 bogoslovcev, 23 duhovnikov, 272 duhovnikov je bilo obsojenih na zaporne kazni. Dne 30. VI. 1946 je bil pokojni škof Rožman obsojen v odsotnosti na 18 let prisilnega dela.

Za vsako malenkost so duhovnike postavljali pred sodišča, zasegali in skrunili so svetišča. V Novem mestu je komunistični napadalec hotel škofa Vovka živega sežgati. Redovnice so bile pregnane iz bolnic in redovniških hiš. Verouk je bil prepovedan v šoli. Duhovniki so zato zbirali otroke v svetiščih, a jim niso dali miru.

Izvedli so ločitev Cerkve od države, ne pa države od Cerkve. Vmešavali so se v notranje življenje Cerkve in njeno disciplino. Duhovnike so hoteli razdvojiti. Ustanovili Ciril metodijsko društvo (CMD).

V početku leta 1952 je bil ljubljanski teološki fakulteti odvzet značaj visoke šole v sklopu univerze.

Cerkev so oropali tudi premoženja. Z agrarno reformo leta 1945 so odvzeli brez odškodnine zemljo, ki je preseгла 30 ha površine in nalagali težke davke.

Hoteli so doseči razkol od Rima in ustanovitev slovenske narodne Cerkve. Kot sredstvo naj bi služil

lo CMD. Cerkvena oblast v Rimu je 30. 8. 1950 tri pobudnike CMD izobčila iz Cerkve.

Kljub preganjanju in zatiranju je Cerkev ostala močna, trdna. Režim je uvidel, da je ne more uničiti. Spremenil je v nekaterem pogledu svoje stališče in to še posebej po letu 1948, ko je prelomil z Moskvo in postal odvisen od svobodnega sveta, ki mu je očital, da v deželi ni svobode. V strahu in v boju za svoj obstanek je začel nekoliko popuščati, da je potem lahko dobil podporo in to predvsem od Združenih držav Amerike, da se je lahko obdržal na oblasti. Ta milejša taktika je bila uzakonjena z zveznim zakonom v pravnem položaju verskih skupnosti z dne 27. 5. 1953. V Sloveniji se je ta zakon apliciral zelo enostransko v škodo Cerkve.

Režim je pritiskal na škofe in apostolske administratorje ter jih hotel prisiliti, da bi naredili sporazum brez sodelovanja Svetega sedeža v Rimu. Cerkveni predstavniki so to odklonili in obenem izjavili, da so pripravljeni se razgovarjati, toda samo s privoljenjem in ob navzočnosti predstavnika Svetega sedeža.

Dne 14. 7. 1961 je bila objavljena uredba izvršnega sveta Ljudske skupščine LR Slovenije za izvrševanje Zakona o pravnem položaju verskih skupnosti. Slovenci so na to uredbo čakali celih 8 let. Pokazali so se nekateri novi znaki popuščanja.

Prvič se je zgodilo, da je nekaj bogoslovcev dobilo potni list in do-

voljenje za študij v Rimu. Tudi škofje so dobili dovoljenje, da so lahko obiskali svetega očeta v Rimu in se pozneje udeležili II. vatikanskega cerkvenega zbora.

Cerkev je precej pridobila, ko je papež Janez XXIII. 22. 12. 1961 ljubljansko škofijo povzdignil v nadškofijo in 16. 7. 1964 imenoval tretjega slovenskega škofa za upravo dela goriške, tržaškoperske in reške škofije.

Sprejema ob 500-letnici ustanovitve ljubljanske škofije so se udeležili tudi predstavniki režima. V režimskem časopisju se ni več toliko smešilo vere in verska vprašanja so se obravnavala bolj dostojno. Dovolili so gradnjo cerkva in verska romanja. Pojavila se je celo beseda potrebe po dialogu. Slovenski škofje so si ta dialog želeli, da bi tako izboljšali obstoječe stanje in vsaj dosegli tisto, kar so že imeli katoličani v ostalih republikah Jugoslavije.

Po podpisu protokola, dne 25. 6. 1966, se je stanje zopet nekolikoboljšalo. List „Družina“ lahko izhaja v večji nakladi, lahko se tiska več knjig verske vsebine. Začel je tudi izhajati list za mladino „Ognjišče“, v tisku so izšle konstitucije in odloki II. vatikanskega zbora in tudi okrožnica Pavla VI. „O delu za napredek narodov.“

Ob proslavi 1200-letnice pokristjanjenja Slovencev v letu 1967 oblast v večini primerov ni ovirala romanj in drugih prireditev. Priznavajo, da obstajajo vidni znaki obnove duhovnega življenja in tudi med mladino, ki je radi

komunizma utrpela največjo duhovno in moralno škodo. Ljudje iščejo pot k Bogu. Slovensko ljudstvo tudi materialno vzdržuje svojo Cerkev.

Število duhovniških poklicev narašča. Velika ovira je, ker dosedaj oblast ni dovolila ustanovitev malega semenišča in obnovev bogoslovja v Mariboru. Karmeličanke ki so bile izgnane so dobile dovoljenje, da so se naselile v Mengšu. Tudi ostali redovi si lahko kupijo bivališče v primernejših krajih, ne vrnejo jim pa samostanov in zavodov, ki so jim bili odvzeti leta 1945.

Slovenski škofje se veliko trudijo za ustanovitev slovenske cerkvene pokrajine. Veliko si tudi prizadevajo za obnovo verskega življenja. Sveti sedež jim je za to njihovo požrtovalno delo dal priznanje in pohvalo.

Kot narod trpljenja in krvi mučencev vstaja v Sloveniji katoličan, ki je postrgal stari kvas in živi praktično krščansko življenje. Cerkev se tega veseli in gleda z zaupanjem v prihodnost. Zaveda se pa, da jo čakajo še težki časi.

Izseljencem mora biti Cerkev v domovini, ki že 23 let bije težak boj za svoj obstoj in rast v marsičem v zgled in vzpodbudo. Pozevimo se z njo, pomagajmo ji s svojimi prošnjami k Bogu, da zmagovito prestane vse preizkušnje in boje, ki jo še čakajo in doseže novo pomlad rasti krščanstva in globokega verskega življenja.

August Horvat

Spoštovanje in ljubezen do nasprotnikov

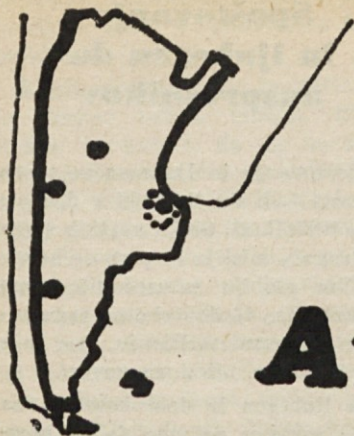
Spoštovanje in ljubezen se mora raztezati tudi na tiste, ki v družbenih, političnih ali tudi v verskih stvarih drugače mislijo in ravnaajo kakor mi. Čim globlje namreč jih bomo človekoljubno in dobrohotno razumevali v njihovem mišljenju, tem lažje bomo začeli z njimi razgovor.

Ta ljubezen in dobrohotnost nas seveda nikakor ne sme delati brezbrizne do resnice in dobrine. Nasprotno, ravno ljubezen priganja Kristusove učence, naj resnico, ki odrešuje, oznanjajo vsem ljudem. Toda razlikovati moramo med zmotom, ki jo je vedno treba zavračati, in med tistim, ki se moti in ki vedno ohranja dostojanstvo človeške osebe tudi tedaj, kadar ga obremenjujejo krivi ali manj pravilni verski nazori. Edino Bog je sodnik in preiskovalec src; zato nam prepoveduje soditi o notranji krivdi kogar koli.

Kristusov nauk zahteva, da tudi krivcem odpuščamo, in razširja na vse sovražnike zapoved ljubezni, ki je zapoved nove zaveze: „Slišali ste, da je bilo rečeno: Ljubi svojega bližnjega in sovraži svojega sovražnika. Jaz pa vam pravim: Ljubite svoje sovražnike; delajte dobro tem, ki vas sovražijo, in molite za tiste, ki vas preganjajo in obrekujejo.“ (Mt 5, 43-44).

Koncil:

Cerkev v sedanjem svetu, št. 28

med nami v Argentini

Mesec februar je potekel v znamenju počitnic. Organizacije, Domo-
vi in druge naše ustanove so bolj
mirovale. Vsekakor pa je treba ome-
niti dve stvari: družabno prireditve
„Duhovnega življenja“ in počitniške
dneve za mladino do 15. leta.

● **Družabna prireditve „Duhovne-
ga življenja“.** V nedeljo, 4. februarja
je bila tradicionalna prireditve re-
vijske „Duhovno življenje“.

Udeležba na njej je bila prav
lepa. Z njo smo proslavili 35-letni
jubilej revije, katero je ustanovil
rajin g. Jože Kastelic, prvi slovenski
izseljenjski dušni pastir v Argentini.

Ob pol dvanajsti uri je bila na
Pristavi v Moronu sv. maša, nato
skupno kosilo, popoldne pa srečolov,
nagradni žrebanji, razne igre in pri-
jetna družabnost.

Sv. mašo je daroval msgr. An-

ton Orehar. V homiliji je poudaril
važnost katoliškega tiska in naše
dolžnosti do njega.

V kuhinji so bile gospe iz Moro-
na, za pijačo so skrbeli možje, po-
strežba je bila na skrbi deklet in
fantov.

Lepa vrsta dobitkov, ki so jih
rojaki podarili za nagradno žrebanje,
je dokaz priljubljenosti in zanimanja.

Med tistimi, ki so poravnali na-
ročnino za leto 1968, so bili izžre-
bani: Urbančič Francka, Kanada;
dr. Vladimir Pezdirc, Villa Ballester;
Jože Škulj, San Antonio de Padua;
Žbogar Vladimir, Caseros; rev. Ja-
kob Opeka, Španija; Zakrajšek Jan-
ko, San Justo; Kremžar Henrik,
USA; dr. Jože Dobovšek, Capital;
Drnovšek Rudolf, Banfield; Urbančič
Anton, San Justo.

Med dopisniki „Božjih stezic“ pa
so bili izžrebani: Jurček Puhek, San
Justo; Olga Omahna, Berazategui;

NOVICE IZ SLOVENIJE

Msgr. Stanislav Lenič je bil v nedeljo, 14. januarja 1968 posvečen za naslovnega škofa vizisarskega in pomožnega škofa ljubljanskega nadškofa. Posvetil ga je v ljubljanski stolnici ob 16. uri popoldne apostolski delegat nadškof msgr. Mario Cagna, soposvečevalca sta bila nadškof dr. Jožef Pogačnik in maribor-

ski škof dr. Maksimilijan Držečnik. Somaševali so še škof — apostolski administrator za Slovensko Primorje dr. Janez Jenko, pomožni škof zagrebški dr. Josip Lach in stiški opat Rafael Ašič. Posvečenju je prisostvovalo več kot 200 duhovnikov, vsi dekani, častni kanoniki, kapitelj, zastopnik teološke fakultete, predstojniki redov in polna cerkev vernikov.

Marica Petek, Morón; Oskar Pavlovčič, San Martín; Lenka Belič, San Justo; Friderik Kinkel, Morón.

Med udeleženci pa so bili izžrebani oni, ki so imeli na znaku številko 445, 214 in 861.

● **Počitniški dnevi naše mladine.** Ena izmed razveseljivih stvari so tudi počitniški dnevi naše mladine do 15. leta starosti.

Počitniški dnevi so bili letos v Moronu na Slovenski Pristavi, v Ramos Mejiji v Slomškovem domu, v Našem domu v San Justu in v Slovenski vasi.

Dnevni red je bil na splošno sledeč: zjutraj je bila skupna sv. maša, nato zajtrk, vzgojna vprašanja, igre, petje, kosilo in spet igre in petje.

Pastir/ko pismo slovenskih škofov za leto 1968 nosi naslov: „Mesto vernikov v župnijski skupnosti.“

Nova župnija — Kisovec. Dne 31. decembra 1967. je bila ustanovljena nova župnija Kisovec, pošta Zagorje ob Savi v dekaniji Zagorje. Začasna župnijska cerkev je v župnišču na Lokah pri Zagorju in je posvečena fatimski Materi božji.

Birma in kanonična vizitacija bo v letu 1968. v dekanijah Kamnik, Ribnica in Trebnje.

Biserno mašo bodo imeli „če bo Gospod hotel“, naslednji duhovniki:

Čadeš Viktor dekan em. in župnik v Mekinjah; Tomc Valentin, katehet v pokoju, Ljubljana; Vodopivec Janez, župnik v pokoju, Stična; Sodja prof. Jože, duhovnih škofije S. Paul v Minn., Dravlje.

Zlato mašo bodo imeli: Bertonec Valentin, župnik v Cerkljah na Gorenjskem; Govekar Leopold, župnijski upravitelj v p., Skaručna; Habjan Janez, župnijski upravitelj v p., Polica; Podbregar Pavel, župnijski upravitelj v p., Ribno pri Bledu; Presetnik Franc, župnik v p., Breg pri Kranju; Šolar Jakob, profesor in stolni dekan v Ljubljani; Rožič Franc, duhovnik reške škofije, Ljubljana; Škoda Josip, župnik in dekan zagrebške nadškofije v p., Podlipa, Novak dr. p. Modest, OFM, kaplan, Šiška — Ljubljana.

Mašniško posvečenje je prejel dne 24. januarja 1968 diakon Jožef Košir, ki je vstopil po posvečenju v noviciat misijonske družbe sv. Vincencija Pavelskega.

Število birmancev v letu 1967: Ljubljana — stolnica 998, Brdo 191, Blagorica 51, Krošnja 69, št. Ožbald 29, Moravče 339, št. Gotard 49, Peče 45, Vače 84, Česnjice 31, Ig 156, Črnuče 92, Tomišelj 67, Dobrava pri Ljubljani 93, Sv. Katarina 35, Brezovica pri Ljubljani 215, Devica Marija v Polju 138, Sv. Jakob ob Savi 115, Ljubljana — šentvid 280, Ljubljana — Ježica 102, Preska 210,

Sora 105, Sv. Helena 77, Polhiv Gradec 195, Dol pri Ljubljani 57, Sostro 71, Javor pod Ljubljano 26, Šmartno pod šmarno goro 109, Želimlje 38, Rudnik 37, Čemšenik 82, Izlake 103, Kolovrat 53, št. Mimbert 60, št. Jurij pod Kumom 88, Konšica 7, Zagorje ob Savi 304, Dobovec 44, Radeče pri Zidanem mostu 307, Svibno 71, Sv. Planina 32, Jesenice na Gorenjskem 318, Golo 18, nadškofijska kapela 365. **Skupaj 5865.**

Gradnja mariborskega bogoslovja. Izdelava načrtov za nadzidavo stolnega župnišča v Mariboru se je nekoliko zavlekla. Načrti so bili izdelani 10. novembra. Gradbeno dovoljenje je bilo izdano 1. decembra 1967. Ordinarij je med tem imenoval gradbeni odbor, ki ga sestavljajo: dr. Vinko Frangež, stolni župnik, predsednik; msgr. Franc Hrastelj, stolni dekan; dr. Stanko Ojnik, profesor, tajnik; g. Jože Požauko, višji gradbeni tehnik; Franc Zdolšek, semeniški ekonom.

Slovenski škofje pri kardinalu Šerperju. V ponedeljek, 15. januarja so obiskali zagrebškega kardinala Šerperja vsi štirje slovenski škofje: Pogacnik, Držečnik, Jenko in Lenič in mu čestitali k visokemu imenovanju.

Kardinal se je obiskov silno razveselil. Ob tej priložnosti je dal naslednjo izjavo:

„Ob obisku slovenskih škofov z novim pomožnim škofom pošiljam vsem slovenskim katoličanom svoje pristrčne pozdrave in blagoslove. Vedno sem občudoval raz-

gibano in globoko versko življenje v Sloveniji ter zvestobo slovenskih katoličanov Sv. sedežu. Veselim se vsakega napredka in uspeha v tem smislu.

Z brati Slovenci sem bil vedno v dobrih odnosih. To hočem biti in ostati tudi v bodoče.

Zelo sem se razveselil, da je Slovenija dobila svojo prvo nadškofijo in da sem mogel osebnostno ustoličiti prvega slovenskega nadškofa.

V svoji novi, nelahki službi se toplo priporočam v molitev tudi slovenskim vernikom.“

Baragova proslava v Dobrniču. Baragovo leto se je začelo. Prva proslava je bila 18. januarja v župniji Dobrnič, kjer se je veliki misijonar Friderik Baraga 29. junija 1797. rodil in še istega dne prejel zakrament sv. krsta. Krstni kamen v dobrniški cerkvi, pri katerem je bil Baraga krščen, še stoji; na listni strani pa je v isti cerkvi doprsni Baragov kip, ki so ga odkrili ob stoletnici njegovega rojstva. K proslavi v dobrniški cerkvi so se zbrali duhovniki žužemberške dekanije, ki ima sedež v Dobrniču (dekan Mihael Zevnik). Domači verniki so kljub hudi poledici lepo napolnili cerkev. Ob 10. dopoldne je bila peta sv. maša, ki jo je opravil zagraški župnik Janez Ostronih. — V juliju letos pa bo v Dobrniču Baragova proslava za vso žužemberško dekanijo.

Misijon v Celju in v Kranju. V dneh od 7. do 17. decembra sta v Celju priredili misijon opatijska in ka-

pucinska cerkev. Glavnih misijonskih prireditev zvečer se je v prvi cerkvi udeleževalo okoli 2500 ljudi, v drugi po 800. — Tudi misijon v Kranju, ki se je zaključil na sveti večer pred božičem, je imel posebno obeležje. Ob misijonu je zaživela tudi mala, prikupna rožnovenska cerkev. Tu so se zbirali kranjski izobraženci k posebej njim namenjenim predavanjem. Prof. dr. Vekoslav Grmič je analiziral vzroke ateizma v našem času! Prof. dr. Vilko Fajdiga je obravnaval že tolikokrat rešeno in vendar vedno aktualno vprašanje: „Vera in znanost.“ Psiholog dr. Anton Trstenjak je dal svojemu predavanju naslov: „Hoja za človekom“.

Prireditve med ekumensko osmino v Ljubljani. Bile so tri dni pri franciškanih. Maševali so: škof dr. Stanko Lenič, provincial p. Marjan Valenčak, OFM, in msgr. Anton Smerkolj, ljubljanski arhidiacon; predavali pa so: dr. Anton Strle, dr. Stanko Janežič in dr. Stanko Ojnik. Četrty dan je bila prireditve v uršulinski cerkvi. 23. januarja je bila vzhodna liturgija — pri sv. Cirilu in Metodu. Pel je ekumenski oktet. Maševal pa dr. Stanko Kahne. Slovesen zaključek osmine pa je bil v stolnici. Maševal in govoril je nadškof dr. Jožef Pogačnik.

Duhovne vaje so bile pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah za mari-borsko škofijo. Za žene od 4. do 7. februarja, za moške od 11. do 14. februarja, za dekleta od 18. do 21. februarja, za fante pa od 3. do 6. marca.

SVETOVNE NOVICE

Še ni dovoljena skupna spoved

Nizozemski kardinal Alfrink je v pismu duhovnikom opozoril, da so še vedno v veljavi smernice iz leta 1965 nizozemskih škofov glede spovedi. Skupna priprava na spoved ima za vernike gotovo svoj pomen in korist, ni pa v skladu s sedanjimi predpisi Cerkve dati odvezo ob teh skupnih priložnostih.

Sv. oče povabljen v Córdoba

Pokrajinska vlada v Córdoba je zaprosila argentinsko zunanje ministrstvo, naj povabi sv. očeta, da pride k slovesnim proslavam 400-letnice obstoja škofovske palače in 400-letnici mesta Córdoba, ki bodo leta 1970. Škofija v Córdoba je najstarejšega škofa v Argentini.

Potrjene lužiške pesmi

Liturgični svet je potrdil lužiško-srbsko besedilo za podeljevanje odveze in za birmovanje ter prevod sv. pisma nove zaveze, ki ga je pred-

ložila škofija Meissen pri Dresdenu v Vzhodni Nemčiji. Potrdil je tudi izbor primernih pesmi, ki so ga predložili češki oz. slovaški škofje za rabo pri sv. maši namesto spevov.

Klic k pomirjenju v Lagosu

Msgr. Conway je obiskal predsednika nigerijske vlade, generala Gowona, in mu izročil pismo, v katerem sv. oče poziva vlado k spravljivosti z uporniki in k boljšemu ravnanju z ujetniki. Vladni vojaki so namreč pomorili že na tisoče ujetih vojakov upornih čet.

Letošnji nemški katoliški shod

Od 4. do 8. septembra tega leta bo v Essenu v Porurju nemški katoliški shod, osrednja katoliška prireditve v Zahodni Nemčiji. Za vodilno misel tega kongresa so izbrali geslo „Sredi tega sveta“. Namen osnovne misli je predočiti katoličanom odgovornost, ki jo imajo za pravilen razvoj današnjega sveta.

Prosti vojaške službe

Vlada Zahodne Nemčije je pripravila zakonski predlog, na podlagi katerega bodo v bodoče oproščeni vojaščine vsi tisti, ki se javijo v službo organizirane pomoči nerazvitim državam.

V petek ne jedo mesa

Tudi angleški in škotski škofje so se odločili, da odpravijo zapoved zdržka mesnih jedi ob petkih. Verniki naj bi ob petkih naredili kakšno drugo žrtev ali premagovanje. Irski škofje se za to še niso mogli odločiti. Dežela je katoliška in se zdržek mesa v petek še vedno spoštuje.

V Londonu je več ljudi pri maši

Angleška katoliška misija za izvedbo bogoslužnih sprememb poroča o uspehu dosedanjih naporov. Predvsem opažajo, da se je povečala udeležba pri božjih službah. Verniki bogoslužje bolj razumejo in bolj sodelujejo.

Umor misijonarke

V kraju Kipushi, južno od mesta Lumumbashi v Kongu (Afrika) so umorili belgijsko misijonarko s. Marijo Heleno von Fichermont. Podrobnosti o tem še niso znane.

Kamenje so metali

Neznanci so metali kamenje na stanovanje kardinala Suenensa v Mechelenu. Dogodek povezujejo z di-

jaškimi neredi v Leuvenu. Flamski študentje katoliške univerze zahtevajo, da se pouk za francosko govoreče akademike prenese iz Luevena na valonsko ozemlje.

Nadškof Camara ne kandidira

Nadškof Camara, ki je že večkrat nastopil s odločnimi besedami v korist delavstva, je odklonil, da bi pri prihodnjih volitvah kandidiral za predsednika Braziliije. To je predlagala opozicijska stranka. Nadškof želi, da izberejo v stranki drugega predsedniškega kandidata.

Umrl madžarski škof

Na Madžarskem je umrl 90-letni škof Lajoš Shvoy. Sedaj imajo od 11 škofij le 3 svoje prave škofove. Ostala škofovska mesta so še vedno nezasedena.

1000-letnica škofije Meissen

Letos, 8. septembra, bo v Dresdenu v Vzhodni Nemčiji glavna proslava tisočletnice škofije Meissen. Vzhodno nemški škofje so na proslavo povabili avstrijske, zahodnonemške, švicarske, poljske, češkoslovaške in madžarske škofove.

Kardinal Šeper pri papežu

Pavel VI. je 26. januarja t.l. sprejel v zasebni avdienci novega predsednika najvažnejšega rimskega urada — za verski nauk — kardinala Šeperja.

spomini poročevavca iz Kristusovih časov

P. Heredia DJ — Fr. Kremžar

Opazil sem, da je Levi pobiral dva in pol odstotka od cene, ki jo je imelo blago. To se mi ni zdelo pretirano, saj sem bil vaje rimskih davkov. Brž ko je trgovec plačal svojo davščino, so mu vojaki odprli pot v mesto, Levijevi uslužbenci pa so mu izročili pisano potrdilo, da je predpisani davek plačan.

Med tem mi je Andrej pripovedoval: „Levi je med tistimi redkimi, ki pri pobiranju davkov ne ravna jo krivično. So pa, kateri pobirajo kar po pet in celo deset odstotkov ter težke denarje spravijo v svoje žepe.“

Čakati sva morala več ko eno uro, preden je Levi povedal, da bo carinarnico za danes zaprl. Vodji vojaške straže je naročil, naj zastraži blago in trgovce. Dvema služabnikoma je nato velel, naj v spremstvu druge vojaške straže pred njim neseta velike torbe.

Pri cestinarju

Tako smo odšli na dom Alfejevega sina, cestinarja.

Njegova hiša je prava vila na prekrasni ravnici nad Genezaretom. Okoli in okoli hiše je vrt poln sadnega drevja. Povsod stoje cvetlični lonci s cveticami. Povabili so nas v obednico sredi velikega, na vrt odprtega stebrišča. Levi je brž prinesel vodo, da sem si umil roke. Medtem mi je njegov služabnik že sezul sandale in mi umival noge. Nato je vzel posodo dišečega olja in mi mazilil glavo. Andrej se je opravičil, češ, da mora zvečer na delo. Zato pa je prišel moj ljubi prijatelj Samuel, ki je naredil veliko uslugo, da je dečkom razlagal postavo.

„Kaj misliš o Janezu?“

Ko si je Levi preoblekel tuniko in se je po obredu umil, je prišel in dejal: „Zvedel sem, rabi, da si poslušal Krstnikovo pridigo. Rad bi vedel, kaj ti sodiš o tem človeku. Eni pravijo o njem, da je Elija, drugi pa, da je Jeremija ali kakšen nov prerok.“

„Ne verjamem, da bi o prerokih,

ki jih imenuješ, mogel ugodneje soditi, čeprav bi jih slišal pridigati, kakor sodim o tem izrednem možu. Janez je res nenavaden človek. Njegova beseda je tako silna, da je še mene, ki nisem pobožen, kar zgrabilo, da bi prejel njegov krst.“

„Tvoja sodba, rabi, me veseli. Prepričan sem namreč, da je ta mož tisti, ki je o njem govoril Izajija: 'Pripravite pot Gospodevo, izravnajte njegove steze!' Slišal sem praviti, da napoveduje drugega, ki pride za njim, kakor so ga napovedovali preroki.“ In Levi je kar stresal iz sebe izreke iz svetega pisma in prerokov. Ostrmel sem, ko sem cestinarja slišal govoriti s tolikšno svetopisemsko izobrazbo, kakor bi govoril kak učitelj svetega pisma.

Videč moje presenečenje je Levi dejal: „Nikar se ne čudi, rabi, če me slišiš tako govoriti. Čeprav sem cestinar in grešnik, pričakujem Izraelovega odrešenja. Zato sem se potrudil in se učil iz svetih knjig. Tudi pišem rad. Lahko ti pokažem več zapiskov, kamor zapisujem najbolj važne dogodke v Izraelu v mojem življenju.“ Pokazal mi je poln predal pergamentnih zvitkov, ki jih je sam popisal.

Rimska vojaška pobožnost

Da pripovedovanja ne razvlečem, ne bom popisoval gostije, ki je bila vredna rimskega veljaka.

Pri mizi, pravzaprav na divanu, ker smo leže jedli, je bilo več Herodovih vojakov, Levijevih prijateljev. Kakor on so se tudi ti močno

zanimali za prihod Izraelovega Odrešenika.

Vedeli so, da nameravam spet iti k Jordanu, kjer Janez krščuje. Do menili smo se, da pojdejo tudi oni z menoj, Levi in kakih šest od teh vrlih vojakov. Zanimivo je, da jih ni sram pokazati toliko ali pa še več pobožnosti kakor kateri koli farizej. In pri tem niso kakor farizeji, ljudje gole zunanosti ali pičle odkritosti, da ne rečem hinavci. Trdi in pošteni vojakki so, ljudje globoke vere, čeprav se jih drže vojaške navade in napake.

Dogovorjeno je bilo, da jo skupaj mahnamo iz Kafarnauma.

9. KRST

Duh Janezovih govorov je tako zajel dušo vsakega poslušalca, da so vsi začeli širiti Krstnikov nauk.

Poročilo, da se približuje nebeško kraljestvo, je šlo ne le po Judeji, ampak je čez Samarijo prišlo celo do skrajnih mej Galileje. Zato se nisem čudil, da se je naši karavani pridruževalo vedno več ljudi iz vseh mest, skozi katere smo hodili. Zlasti premožnejši so šli z nami k Jordanu.

Kaj: Opij in Kornelij

Leviu se je pridružilo več kakor dvajset cestinarjev, Herodovim častnikom pa več rimskih prijateljev. med temi sem zaradi njegove čedne postave in plemenitega značaja opazil zlasti stotnika Kaja Opija, ki poveljuje rimski stotjini vojakov v Kafarnaumu.

O njem mi je Levi pravil: „Ta priкупni stotnik, za katerega se tako zanimaš, je sin drugega stotnika, ki prebiva v Cezareji in mu je ime Kaj Kornelij. Oba sta močno zavzeta za našo vero. Kaj Opij je največ daroval za zgraditev in olepšavo glavne kafarnaumske shodnice, katero si včeraj obiskal.“

„Ti naši vojaki!“

Začel sem se pogovarjati tudi s Kajem Opijem. Prav razveselil sem se, ko sem zvedel, da je rimskega rodu, da pa se je rodil v Hispaniji, blizu rojstnega kraja moje matere. Med potjo sva dolgo govorila. Kar občudoval sem ga, ker je tako dobro poznal prerokbe o Mesijevem prihodu, katerega je tudi sam težko pričakoval. Zaupal mi je tudi nekaj svojih misli, ki so razodevale vso njegovo poštenost:

„Rabi, Rim nas je poslal služit Herodu. A ta naša služba je bolj policijska kot vojaška. Prav nič mi ni všeč, ker daje vsaj kakom toliko priložnosti za razne zlorabe. Le preradi se dajo podkupovati. Če pa ne dobe denarja, ki ga od ljudi terjajo, jih krivično tožijo in izsiljujejo. Res ne vem, ker prav cestninarji take krivice najbolj podpirajo. Reči pa moram, da je Levi izjema. Moji vojaki dobivajo več ko dovolj plače za tisto malo dela, kar ga imajo. Namesto da bi se bojevali s sovražnikom, kakor se morajo vojaki naših legij v Galiji in Germaniji, ti tukaj nimajo drugega opravka, kakor da čim udobneje zabijejo dan, stražijo blago in izsiljujejo njegove lastnike.

Ako ne bi zakockali vsega, bi bila njihova plača več ko zadostna.“

Janezova strogost

Med kramljanjem smo prišli tja, kjer je Janez pridigal. Ta kraj je bralcem že znan.

Krstnik je najprej napovedal, da se je nebeško kraljestvo že približalo in je ljudstvo vzpodbudil k pokori. Potem pa je z nenavadno silo začel govoriti zoper krivičnost in priporočati ljubezen. Poslušalci so bili tako pretreseni, da se mu je približalo nekaj bogatih trgovcev, ki so ga vprašali:

„Učitelj, kaj naj naredimo, da bomo smeli v to kraljestvo, o katerem govoriš, da se je približalo?“

„Ljubezen vam bo odprla vrata v to kraljestvo: Kdor ima dve sukni, naj eno podeli tistemu, ki je nima! In kdor ima dovolj jedi, naj da jesti lačnemu!“

in prijaznost

Ne da bi se zmenil za druge ljudi, je tedaj moj prijatelj Levi stopil naprej in hlastno zaklical:

„Učitelj! Cestninar sem in grešen človek, ki pa vendar pričakujem Izraelovega odrešenja. Kaj naj naredim, da bom pripravljaj Gospodova pota, kakor si nam pridigal in kakor so napovedali preroki?“

Janez je cestninarja prijazno pogledal in rekel:

„Ali imaš cenik, po katerem moraš pobirati davek?“

„Imam.“

„Tedad se drži tega cenika in ne terjaj nič več kakor ti je določeno.“

„Kaj naj naredimo vojaki?

S svojimi podrejenimi je pristopil tudi Kaj Opij in vprašal Janeza:

„Rabi! Stotnik sem in imam vojakov pod seboj. Tudi jaz pričakujem Mesijevega prihoda, katerega ti napoveduješ. Kaj naj naredimo jaz in moji vojaki, da bomo vredni tvoji učenci?“

Janez je bil vidno presenečen, ko je slišal tako govoriti pogankega vojaka. Ozrl se je na farizeje, kateri ob stotnikovem vprašanju niso bili nič manj začudeni, ter jim dejal:

„Ali nisem napovedal, da more Bog iz teh kamnov Abrahamu otroke obuditi?“ Potem se je obrnil k stotniku in njegovim, ublažil svoj pogled in rekel: „Nikomur ne delajte sile, nikogar ne varajte in zadovoljni bodite s svojo plačo!“

„Si slišal?“

Če sta me že Levijeva ponižnost in stotnikova vera globoko pretresli, me pa Krstnikovi odgovori niso nič manj začudili. Slišal sem ga, kako je grmel zoper greh. Pa sem si mislil, da bo bogatinom tudi tako odgovarjal, da jih bo kregal ter obsodil njihovo razkošnost in kupičenje bogastva. A o vsem tem ni niti znil. Le vzpodbujal jih je k dobrim delom. O tem sem premišljeval, ko se mi je približal Levi in rekel:

„Ali si slišal. rabi, kaj je ta iz-

redni mož odgovoril na moje vprašanje?“

„Saj to premišlujem!“

„Saj ravno to premišlujem.“

„Ko sem ga vprašal, kaj naj naredim, sem mislil, da me bo najprej strašno pograjal, potem mi pa ukazal, naj opustim davkarijo. In pripravljen sem bil to napraviti, in še mnogo več; ako bi mi bil prerok ukazal, bi bil pripravljen sploh vse pustiti. Zato me je močno iznenadilo, ko sem opazil, da me ne gleda jezno, kakor je poprej gledal farizeje, in da me ni kakor one nagnal z 'gadjo zalego', ampak se mu je pogled umilil in glas ublažil. Pogledal me je v dno srca. Kar občutil sem to. Kje je bil ukor, ki sem se ga bal? Kje prepoved, ki sem jo pričakoval?... Le rekel mi je, naj ostanem pri svojem. Jaz pa sem bil že sklenil vse pustiti in trikratno povrniti, če sem koga ogoljufal. Vse bi naredil, kar mi ukaže... Zdaj še toliko rajši, ko mi je tako modro svetoval.“

Pri krstu

Levi je nato odločno stopil k reki in Janeza ponižno prosil za krst pokore. Po njegovem zgledu so isto napravili še drugi navzoči cestničarji.

Tudi plemeniti Hispanec Kaj Opij je stopil k meni in mi dejal:

„Veš kaj mi je rekel Krstnik?“

„Vse sem natanko slišal.“

Bo še

ZLATO VEČNEGA JUDA

Hugo Wast

„Rada.“

„Sedite tu. Medtem pa opazujte ljudi, saj ste pisateljica... Veste, kdo je onile?“

„Kak bančnik kakor Blumen?“

„Kje neki! Ta nima niti, kamor bi mrtev lahko padel. To je doktor Apolinario Cuscuta, zgodovinar in odvetnik. Brska po arhivih in zdaj pa zdaj iztakne kakega prednika, ki je umrl v tujini. Potem sestavi komisijo za prenos njegovih kosti v domovino. Imenuje tri ali štiri častne predsednike in vse polno podpredsednikov, blagajnikov in odbornikov. Vrh tega seveda tudi posle vodčega predsednika. Potem daje sporočila v liste in se zaplete v prekanje s komer koli. Predlagal je že več takih prenosov, toda dopolnil ni še nobenega.“

„In predsednik, ga sprejema?“

„Zakaj pa ne? Včasih ga ne

sprejme takoj, tudi ne naslednji dan, toda ta možiček nič ne zameri.“

Tajnik je odšel k drugim in Bertta je ostala sama in z naslonjača v kotu opazovala prizor, ki se je odigral v čakalnici, kjer je bil Blumen središče vseh razgovorov.

Nekje je propadel trgovec razlagal:

„Že od svetopisemskih časov sem je najboljši posel nič delati. Posojati srebro tistim, ki delajo. Leto, dve leti, tri leta: tisti, ki prosjačijo za posojilo, se zdi, da imajo prav. Toda tretje ali četrto leto pride kriza in upnik ga stisne za vrat.“

Drugi mu je odgovarjal:

„To se godi tu. Argentina je molzna krava, če jo primerjamo z Londonom ali s Parizom in če pomislimo, da se nihče preveč ne tru-

di za njen napredek. Toda v drugih krajih je drugače.“

Mladi tajnik se je približal Berti in ji dejal po tihem:

„Prosil bi vas, da mi pomagate iz neprijetne zadrege.“

„Rada, gospod.“

„Predstavil bi vas rad nekemu, ki se ne more pridružiti skupini, kjer je Blumen. Sta smrtna sovražnika. To je zelo vpliven človek. Najbrž ga ne poznate: Mauricio Kohen.“

Berta je prebledela.

„Zakaj mislite, da ga ne poznam?“

„Zato, ker vas on ne pozna. Rekel mi je. Čaka v tajniški sobi. Dejal mu bom, naj vstopi in razgovarjal se bo z vami, dokler ne pridete na vrsto.“

Mauricio Kohen je bil pri petintridesetih letih eden najmočnejših argentinskih finančnikov. Podedoval je po očetu veliko imetje, veliko dobrih naukov in najbolj judovsko kri v vsem Kahu. Poročil se je mlad, kakor je to navada pri njegovem rodu, a mu je žena kmalu umrla. V drugo se ni hotel ženiti.

Po zunanosti je bil prej podoben Norvežanu kakor podaniku sinagoge. Bil je zastaven, plavolas fant, sinjih oči in kože, ki mu je porjavela ob športih na prostem zraku.

„Ali se boste še naprej delali, da me ne poznate?“ mu je rekla Berta

in mu ponudila sedež ob svoji strani na majhnem počivalniku. „Razložite mi, zakaj me ne marate poznati?“

Mauricio jo je opazoval z zamaknjenjem, zakaj za njenimi besedami se je razodevalo slabo prikrivano čustvo.

„Dobri dnevi imajo peruti in beže kakor puščice,“ je odgovoril. „Nisem hotel izgubiti niti minute tega dne s tem, da bi vam razlagal žalostne in zmedene reči. Ali ste dobili moje pismo?“

„Da.“

„Ste mi odgovorili, kakor sem prosil: eno samo besedo?“

„Da.“

„Katero besedo ste napisali? Ali bi mi povedali?“

Čudna nežnost je bila v tem človeku. Vodil je velikanska podjetja in je spravljaj v strah vso borzo. Bil je vzor za nešteto žensk, ki so ga občudovale zaradi elegantne zane-marjenosti. Zdelo se je, da ga posli docela zavzemajo, tu pa je s suhimi ustnicami izrekel prošnjo, na katero je bilo moči odgovoriti z eno samo besedo.

Berta je videla, kako je prebledel, kakor da bi bila beseda, ki naj bi jo odgovorila, obsodba, katere ni moči več preklicati. In žal ji je bilo, da je zapisala ne, ko ji je srce klicalo: da.

Toda ni verjela, ni verjela! Kako naj verjame, da jo bo ta človek vzel k sebi, njo, ubogo dekle brez

odličnosti, brez imetja in skoraj nepoznano.

Nedvomno je razumel misli, ki so se ji podile pod čistim čelom.

In kakor v odgovor je s tihim glasom povedal kitico neke francoske zaljubljene pesmi.

Berta je začutila nekaj, kar je bilo podobno utripu sladke, močne peruti. Bilo je vznemirjenje, ki jo je zadelo ob resnico, katero je govorila pesem. A dvomila je še naprej in rekla:

„Beseda, ki sem jo napisala, je: ne!“

Molčala sta in se spogledala kakor nasprotnika, ki preskušata ostrino svojih mečev.

V.

ZGODBA NEŠTETIH

Zatem je spregovoril Zaharija Blumen in vsa ušesa so se poželjivo napela.

Kadar ima kdo tri sto milijonov, dobi njegov glas poseben zvoek. Celo človek, ki ne pozna lakomnosti, ujamе samega sebe, ko premišlja in tehta bogatinove besede, kakor da bi bile pesek iz zlatorumene reke. Kaj, če se v njih morda skriva skrivnost, kako zaslužiš milijone?

„Ta gospod je dejal, da je že od svetopisemskih časov najboljši posel, če nič ne delaš...“

„Kaj ni to res?“ je nedolžno izpraševal dr. Apolinario Cuscuta, ki se je počasi približeval gruči mogočnikov, tako da se je nazadnje pomešal mednje.

Blumen je pogledal razcefrano obleko tega iskalca in povpraševalca pokojnih okostij in misleč, da ima pred sabo časnikarja, je dejal:

„Ne, ni res, dragi gospod: ob križah dobri posli šepajo. Toda treba je kupovati, kadar vsi prodajajo, in prodajati, kadar vsi kupujejo.“

„In vi, kaj delate zdaj, prodajate ali kupujete?“

Vlažni in tršati Zaharijev kazalec se je zapičil v zrak. Pomišljal je. Ker je bil prepričan, da mu ne bodo verjeli, se mu je zdelo prav, če pove resnico.

„Zdaj kupujem. Kupujem vse, kar mi kdo ponudi: hiše, polja, zemljišča, žito, slike in celo redke knjige. Vse to nima cene, ker hočejo vsi prodajati in nihče ne mara kupovati. Gotovina ima danes tako kupno moč, da se človeku zdi zločinsko, da bi jo rabil...“

„Poslušaj, Berta, kako nesramno govori,“ je zašepetal Mauricio Kohen dekletu na uho. „Prvič v svojem življenju govori resnico, pa mu ne verjamejo.“

„Človeku se zdi zločinsko,“ je ponovil Zaharija. „Nihče izmed nas ni sposoben, da bi ubil človeka.“

„Seveda ne,“ je odgovoril dostojanstveno doktor Cuscuta. „Kazenski zakonik nam to prepoveduje.“

„Vsi pa z mirno dušo kupujemo

hiše in polja, ki so vredne milijon, za sto tisoč pesov, čeprav slutimo, da si bo prodajalec čez nekaj ur pogljal kroglo v glavo.“

Nepotrpežljiv glas je skoraj proseče ugovorjal:

„Si kom pa je vendar predsednik, da tako odlaša s sprejemom?“

„Z donom Fernandom Adalidom,“ je odgovoril tajnik. „Ga niste videli? To je dostojanstveni stari mož, ki je vstopil pred dvajsetimi minutami... Pravijo, da bo to novi predsednik republike.“

„Ne bo kruha iz te moke,“ je zamrmral Zaharija. „Moj svak ne more kandidirati.“

Mauricio Kohen je ujel ta stavek in je razlagal Berti:

„Siromak Blumen bi dal petdeset milijonov, da bi bil predsednik.“

Ta trenutek je Fernando Adalid, zares dostojanstven gospod, visok in slok, ki je elegantno prikrival svojih petinšestdeset let, govoril predsedniku republike takole:

„Verjemite mi, mojstrovina finančnikov je bila v tem, da so razvneli sedanjo krizo zato, da bi jo izkoriščali.“

Predsednik mu je ugovarjal:

„Ne morem verjeti. Saj to bi bil samomor, zakaj veliko najmočnejših izmed njih je šlo po gobe.“

„Tako je. Toda, ali ste se prepričali, kateri veri pripadajo uničeni finančniki?“

„Priznam, da ne. Ali mislite, da ima vera kaj zveze s posli?“

„Da. In še koliko! Med tistimi, ki so šli po gobe, ne boste našli niti enega Juda. In nikjer na svetu ne.“

„To se pravi, da so Judje previdnejši in da ob času debelih krav niso špekulirali kakor kristjani.“

Adalid je žalostno odvrnil:

„Vsi bančniki soglašate s tem, da valite krivdo na tiste, ki so špekulirali.“

„Tako je.“

„A kaj se pravi špekulirati? Ali smo mi, Adalidovi, špekulirali?“

„Ne vem... Kaj se je zgodilo Adalidovim?“

„Bili smo štirje bratje. Oče nam je dal vsakemu po deset milijonov. Ves svet je mislil: lahko bodo živeli kakor knezi, potovali in se veselili. K nesreči pa smo trije podedovali naravo svojega očeta: delovno, občutljivo, napredno.“

„Zakaj pravite k nesreči?“

„V naši državi, gospod predsednik, je boljše, da človek ni delavec, ne naprednjak, če ima deset milijonov pesosov. Dovolite mi, da vam razložim. Vsi so nas stavili za zgled in govorili: v tridesetih letih bodo imeli vsak po sto milijonov. Preteklo je trideset let. Ustvarili smo najvzornejše argentinske kmetije. Ustanavljali smo mesta, ki nosijo naše ime. Nismo potovali. Ali lahko kdo reče, da smo se veselili?... In dva izmed štirih bratov sta že popolnoma siromaka, jaz pa... Bolje, da ne govoriva!“

„Toda, kaj sta delala, da sta razmetala tako imetje?“

„Tisto, kar so delali vsi pionirji živinoreje in kmetijstva, katerim bo- do nekoč rekli: zidarji naroda.“

„Kaj so torej delali?“

„Naše črede se pasejo na pašni- kih. Zagradili smo z žico milje in milje zemlje za to. Krave ob suši poginjajo od žeje. Izkopali smo na stotine vodnjakov, postavili mline in korita in napajališča. To je bilo za- pravljjanje v očeh tistih, ki ne mo- rejo trpeti nobenega napredka. Naši pastirji so živeli kakor Indijanci v kolibah iz slam_e in trsja. Postavili smo jim hiše, sezidali jim šole, po- dvojili plače. To je bil zločin za tiste, ki imajo črne duše. Dobili smo najemnike in orali pustinja in za deset milj razširili obdelano povr- šino naše zemlje. Za ljudi, ki proda- jajo kože in loj in posušeno meso, je bila to umetnost. Ti jedo kruh, ki ga peko iz ameriške moke ter zatr- jujejo, da naša država ne more nik- dar postati kmetijska.“

„Res. Danes se zdi neverjetno, da je to bilo v Argentini mogoče. Na- daljujte, Adalid.“

„Da pa smo vse to mogli delati, nam nikdar niso zadostovale samo obresti od dediščine. Nikdar nismo živeli od obresti. Eno leto smo imeli dobiček, drugo leto zgubo. To ni važno. V desetih letih se je naša glavnicna potrojila, tako so kazali ob- računi. Toda da smo dosegli to, je bilo treba prodajati polja, ki so že kaj prinašala, in živeti od tega de- narja. Tudi to ni važno. Čez dvajset let smo bili med velikimi argentin-

skimi posestniki. Na vseh dobrodel- nih seznamih je bilo naše ime na prvem mestu. Gorje nam, če bi bili odrekli tisto, kar se je zdelo, da mo- ramo dati! Bili smo vendar velepo- sestniki, ki so nas zmerjali po zbor- nicah in po lističih. In davki so de- ževali na nas. Obračuni so nam ka- zali izgube. Še vedno bi bil čas, da bi bili rešili vsaj pol imetja s tem, da bi bili žrtvovali drugo polovico. Toda zaupali smo v bodočnost in smo svoja posestva rajši bremenili s po- sojili. Bojevali smo se trideset let. Ustvarili smo ogromna bogastva. Danes pa moramo priznati, da smo premagani.“

„Kdo pa so zmagovalci?“

Adalid je gledal na preprogo. Zdelo se je, da ni slišal vprašanja.

„Pravite, da ste premagani. Kdo so torej zmagovalci? Kriza je sploš- na in je osiromašila vse.“

„Ni tako. Zmagali so tisti, ki niso nič delali. Tisti, ki so živeli na stroške večine ljudi. Bili smo štirje bratje. Starejši trije, zgled de- lavnosti, kakor pravijo ljudje. Četrti, najmlajši pa je bil praznoglav lahko- živec. Vnovčil je svojo dediščino in jo mahnil v Evropo. Tam je razkoš- no živel od obresti svojih naložb. Včasih, na redko, pride domov in zabavlja ter obsoja. Danes ima dvaj- set milijonov in lahko pokupi hiše in posestva svojih bratov za četrti- ro cene. In prej ko v petih letih jih bo lahko prodal za dvojno ceno. In bo naprej posojal denar tistim, ki delajo, in bo čakal, da pride bič nove krize, da jim bo takrat laže zavil vrat. Moj brat je po slutnji ubral

Judovsko pot. Ne obdeluj zemlje, ne ubadaj se z živinorejo, ne zidaj železnic. In če se zdaj ukvarja z imetjem kakega dolžnika, se samo zato, da ga bo prodal, takoj ko se dvigne cene. Njegova moč je v gotovini. Še več, gotovina je kladivo, s katerim kujejo ti ljudje vojne in krize.“

Ne verjamem, da bi posameznik mogel povzročiti vojno ali krizo.“

„En posameznik ne, to drži. Pač pa more to veliko posameznikov skupaj, ki jih navdaja in vodi isti duh, ki imajo na razpolago silna sredstva in ki jih vodi skrita, vsemogočna in vesoljna oblast. To pa...“

„In katera je ta vsemogočna, vesoljna in skrita oblast?“

Adalid je videl živo zanimanje, s katerim ga je poslušal predsednik, zato je malo počakal z odgovorom. Iz čakalnice je bilo moči slišati šum razgovorov in potvorjeni glas Zaharija Blumenau.

Adalid se je nasmehnil:

„To je eden izmed tistih, ki so za krizo odgovorni.“

„Vaš sva: Blumen?“

„Da, gospod predsednik. Ta kriza je strašna judovska spletkina in poskus, s katerim naj bi zadušili krščansko omiko.“

„Blumen je Jud?“

„Da, gospod predsednik, čeprav ni prijatelj s sinagogo, kjer vladajo Koheni in Meyerbeeri, sovražniki Rheingoldov, ki jih zastopa Blumen.“

Predsednik je zaostрил svojo pozornost.

Adalid je nadaljeval:

„Judje so bančniki sveta. Ni je vlade, ki bi ne bila njihov dolžnik. Judje imajo v rokah tri četrtine zlata na svetu. In zlato je podlaga denarstva in zatorej tudi podlaga vsega bančnega reda na svetu. Na skrivno znamenje newyorškega Kahala, ki je vsemogočna in skrita oblast, katero giblje ta veliki stroj, lahko Judje potegnejo iz prometa del tega zlata. Prišla bo kriza, ki jo gospodarstveniki imenujejo krizo prevelike izdelave. To je hinavska trditev, ki naj vzame zaupanje in dobro ime tistim, ki izdelujejo zato, da svet ne bi zaupal tistim, ki samo grabijo in kopičijo. Prevelika izdelava! Kakšno naključje! Ob istem času so izdelovali ljudje povsod vsega preveč: na Norveškem polenovke, v Boliviji cinka, v Argentini mesa, v Detroitu avtomobilov, na Ceylonu biserov... Vlade ne vidijo, da padajo v past. Omejujejo izdelavo, prepovedujejo setev, uničujejo žetve. Medtem pa pol čucata ljudi kupuje najodličnejše vilo za blazne cene in kupuje vse bogastvo sveta.“

„Mračna slika, vendar se mi zdi, da ponekod malo pretirana, dragi Adalid.“

„Danes, gospod predsednik, padajo najboljša imetja v tem mestu, najbogatejše kmetije v republiki, v roke upnikov, ki jih davijo z vknjižbami. Med temi upniki jih je od desetih devet Judov, kajti Judje so edini ljudje na svetu, ki imajo kaj gotovine.“

„Pa mislite, da je to krivično?“

„Da, gospod predsednik, več kakor krivično, to je greh.“

„Ali mi hočete dopovedati, da je greh, če se previden človek, pa naj bo Jud ali kristjan, okoristi med hudo krizo z večjo vrednostjo, ki jo ima take čase gotovina? Torej mislite vi tudi, da je greh, če gospodar, ki ima posestvo, proda svoje imetje ob blagostanju za petkrat večjo ceno, kakor pa jo je plačal on?“

Zdelo se je, da Adalid dvomi in predsednik je silil vanj:

„Ali ni zlato tudi blago?“

„Da, gospod predsednik. Toda krščanska neumnost je posvetila judovski nauk, da je zlato vesoljno poroštvo za vsak denar. Odkar se je zgodilo to, je zlato nehalo biti blago, kar je bilo poprej. Spremenili so ga v mero, s katero merijo vse druge vrednote. Zato ne more biti več posebna last nikogar. Odtegniti ga iz prometa in tako ustvariti umetno pomanjkanje zlata ter s tem pomnožiti njegovo kupno moč, bo po bodočih zakonih pregreha, čeprav je po sedanjih dovoljeno.“

Predsednik je dejal potihoma:

„Vidim, da imate prav: dvig zlata tlači izdelovalce in delavce. Ti sestavljajo vendar devet desetih človeštva.“

„Poglejte, gospod predsednik, moj primer: pred dvajsetimi leti mi je neki Švicar, g. Sandoz...“

„Poznal sem ga, velik posestnik na deželi.“

„Da. Posodil mi je milijon frankov.“

„Še živi?“

„Še, gospod predsednik. Živi v Bernu. Da bi zbral to vsoto, je pro-

dal dva tisoč juncev in tako prišel do denarja. Dvajset let sem mu plačeval zvesto po osem odstotkov obresti. Zdaj moram vrniti glavnico. Ker nimam gotovine, sem predlagal upniku, naj si vzame dvatisoč juncev prav tiste vrste, kakršne je prodal tedaj, da bi mi posodil denar. Odgovoril mi je, da mu moram dati deset tisoč juncev, ker živali, ki so bile tedaj vredne po petnajst sto frankov, ne veljajo danes niti sto frankov. Zdaj, ko sem plačal za obresti v dvajsetih letih milijon in šest sto tisoč švicarskih frankov, mu moram vrniti še petkrat toliko, kakor mi je posodil.“

„To je zaradi tega, ker so padle cene pridelkom,“ je zamrmral predsednik, ki so nanj te besede, ki niso bile obramba, marveč trda resnica, močno učinkovale. To je bila natančna slika o velikih argentinskih kmetih.

„Ne, gospod predsednik, zaradi tega, ker je zraslo zlato...“

„Kaj to ni vseeno?“

„Ne, zares ne! Prvo se pravi, da zvračamo krivdo na pridelovalce, na plodno delo, ki ustvarja bogastva. S tem jim pravimo: tepci! Preveč ste delali. Obilje, ki ste ga ustvarili, je spravilo svet v siromaštvo. Ne sejte! Sežgite žetev!“

„Kaj pa drugo?“

„Drugo pa pomeni, da postavljamo vprašanje na prava tla. Vzrok za krizo je dvig cene za zlato. Zaradi tega vam lahko jalov upnik, ki ničesar ne prideluje, pobere petkrat toliko, kakor vam je po posodil.“

Adalid je prenehal, potem pa je nadaljeval:

„Ali ni blazno, da so naredili za vesoljno merilo vseh vrednot reč, ki sama svojo ceno najbolj spreminja, zlato?“

Predsednik ni rekel nič, a zamislil se je v to vprašanje. „

„Oprostite mi, predsednik, če sem vam vzel preveč časa, kakor sem pa sam mislil.“

„Nimam česa opravičati. Zelo me je zanimalo in ne bom pozabil vaših besedi.“

„Ne pozabite pa tudi tehle, ki sem jih po naključju bral v neki judovski knjigi: 'Še koraka, pa bo judovska kača sklenila svoj obroč.' In ko bo obroč sklenjen, bo ovil vse narode z verigami, ki jih ni moči raztrgati.“

Stari posestnik je odšel in predsednik je bil za trenutek sam, ves zamišljen...

VI.

„MOJ ROD JE TVOJ ROD“

Pozne ure v pomladni noči.

Po calle Arroyo se je v svojem velikem avtomobilu vračal domov Zaharija Blumen. Njegova hiša je bila blizu Retira.

Odprl je vrata z ameriškimi ključkom, kakor voz, in z dvigalom, ki je bilo tudi ameriškost, je odšel v drugo nadstropje, kjer je imel spalnico.

Nihče ga ni slišal, ko je prišel.

Veter, ki so ga mazilile cvetoče vrtnice, je prinašal v sobo zveneče udarce iz Angleškega stolpa.

„Tri je že! Ali je moja hčerka prišla? Pogledjmo! Najbrž že spi ko ubita.“

Na drugi strani halla so bili prostori Marte Blumnove, ki je lahko prihajala in odhajala s svojim lastnim dvigalom, ne da bi jo bil kdo videl.

Njena spalnica je bila brez vsega nepotrebne pohačanja. Bila je na videz preprosta, vendar urejena s posebno izbranim okusom in čutom.

Vse okrasje v njej je naslikal ameriškimi umetniki, ki so ga našli poklicali iz New Yorka.

Gladke, zaokrožene stene so bile pepelnate barve. Postelja je bila ne navadno široka, zavzemala je pol prostora. Bila je ovalna kakor miza in pregrnjena s pozlačenim muselinom.

Tla so bila iz mlečnega, zglajenega marmorja in skoraj vsa pokrita z velikimi zebninimi kožami, ki so bile položene tako, da so njihove pege človeku elektrizirale živce.

V kotu je bil kamin z ograjo iz pokromanega jekla. Na njem je stal presenetljiv kip burskega kiparja Van Riitsa, ki je kazal neviden boj med zebro in tigrom.

Miza je bila iz črne steklenine, Lestenez iz belega porcelana, zavese pa iz lahkega platna, ki so razpršeni svetlobi izpod stropa dajale topli soj jader, kot jih vidite na ladjah po morjih okoli Afrike.

Nad vzglavjem je visel brezkrven El Grecov Kristus.

(Bo še)

UVODNIK	129	Zakaj Barago na oltar?
ZA LETO VERE	141	Bog in greh
KONCIL	157	Cerkev v sedanjem svetu (2)
BOGOSLUŽJE	134	Molitveni namen
	149	Arh. Vurnik in žena Helena Vurnik
IZSELJ. PROBLEMI	133	Pogledi na našo usodo (3)
CERKEV V SVETU	130	Globine skrivnosti
	153	Postno pismo slovenskih škofov (1)
MORALNA VPRAŠANJA	135	Zgubila sem otroka in z njim tudi vero
	136	Ljubim ločenca
KOMUNIZEM, VERA IN ŽIVLJENJE V SLOVENIJI	169	Slovenska Cerkev
VZORI IN DOGODKI	146	Iz dnevnika Janeza XXIII.
V DRUŽINI	137	Očetovi zapiski
	138	Kako ljubimo svojega otroka?
	140	Nedoslednost
FANTJE IN DEKLETA	160	Gradimo Slovenijo v svetu (III)
	162	Dnevnik Ane Marije
	165	Danijelove zgodbe
	167	Mladinska pošta
SPOMINI	180	Poročevalec iz Kristusovih časov
ROMAN	184	Zlato večnega Juda
NOVICE	174	Med nami v Argentini
	175	Iz Slovenije
	178	Svetovne

NAROČNINA: Celotna naročnina v Argentini in obmejnih državah 2.100.— pesov; v ZDA in v Kanadi 7 dolarjev; v Avstriji 125 šillingov; v Italiji 2.800.— lir; drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pis., Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

Kanada: Ivan Marn, 131 Treeview Drive, Toronto 14, Ont., Canada.

Trst: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzetta 18, Italia.

Avstrija: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

„Duhovno življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor. — Editor responsable: msgr. Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires. Reg. de la Prop. Intel. No. 843.966.

Tiska Vilko SRL, Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina.

Zakaj post? Zakaj trpljenje?

Bodite prepričani, dragi bratje, da vaši vzdih in solze globoko odmevajo v naših srcih, saj smo vaši očetje in pastirji. Še teže pa nam je zato, ker ni v naši moči, da bi vam vrnili telesno zdravje ali vsaj bolečino olajšali, ki vam jo z najboljšo voljo skušajo omiliti zdravniki, bolničarke in vsi, ki se posvečajo bolnikom.

Vendar vam moremo dati nekaj globljega in bolj dragocenega: edino resnico, ki more pojasniti skrivnost trpljenja in vas brez slepila potolažiti: vero in združenje z Možem bolečin, s Kristusom, božjim Sinom, ki je bil za naše grehe in naše zveličanje križan.

